

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA REGIONÁLNÍ A ENVIRONMENTÁLNÍ EKONOMIKY

VÝZNAM EUROREGIONŮ V ČESKÉ REPUBLICE
THE SIGNIFICATION OF EUROREGION IN THE CZECH REPUBLIC

Student: Bc. Pavlína Živníčková
Vedoucí diplomové práce: Doc., Ing. Alois Kutscherauer, CSc.

Ostrava 2010

Zadání diplomové práce

Student: Bc. Pavlína Živníčková
Studijní program: N6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: 6202T040 Regionální rozvoj
Téma: Význam euroregionů v České republice
The signification of euroregion in the Czech Republic

1. Úvod
2. Teoretická východiska územní spolupráce
3. Euroregiony jako forma evropské regionální spolupráce
4. Cíle a výsledky euroregionů v České republice
5. Závěr
Seznam použité literatury
Seznam zkratk
Prohlášení o využití výsledků diplomové práce
Přílohy

Seznam doporučené odborné literatury:

NOVOTNÁ, Martina. *Regionální politika EU*. 1.vyd. Ostrava, 2007. 206 s. ISBN 978-80-248-1413-1.
MALINOVSKÝ, Jan; SUCHÁČEK, Jan. *Velký anglicko-český slovník vysvětlující pojmy regionálního rozvoje a regionální politiky Evropské unie*. 1. vyd. Ostrava, 2006. 956 s. ISBN 80-248-1117-0.
Euroregiony. [online]. 2007 [cit. 2009-09-11]. Dostupné z WWW: http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm.

Vedoucí diplomové práce: Doc., Ing. Kutscherauer Alois, CSc.

Datum zadání: 20. listopadu 2009

Datum odevzdání: 30. dubna 2010

Ing. Malinovský Jan, Ph.D.
vedoucí katedry

prof. Dr. Ing. Dana Dluhošová
děkanka fakulty

Prohlašuji, že jsem práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů. Chtěla bych touto cestou poděkovat Doc., Ing. Aloisi Kutscherauerovi, CSc., vedoucímu této práce, za jeho cenné připomínky a podněty. Poděkování patří také všem zástupcům oslovených euroregionů za jejich spolupráci a poskytnuté informace.

.....

Bc. Pavlína Živníčková

30. dubna 2010

OBSAH

1	ÚVOD	6
2	TEORETICKÁ VÝCHODISKA ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE.....	7
2.1	Evropská územní spolupráce v programovacím období 2007 – 2013.....	7
2.1.1	Historie evropské územní spolupráce	8
2.1.2	Rozdělení evropské územní spolupráce	9
2.1.3	Interreg IVC – OP meziregionální spolupráce	10
2.1.4	Pohraniční efekt.....	10
2.1.5	Partnerství a subsidiarita v evropské územní spolupráci	11
2.1.6	Financování přeshraniční spolupráce	12
2.2	Legislativní rámec evropské územní (přeshraniční) spolupráce v programovacím období 2007 – 2013.....	15
2.2.1	Nařízení Rady č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a FS	16
2.2.2	Nařízení EP a Rady č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o ERDF.....	16
2.2.3	Rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost z 18. 8. 2006.....	16
2.2.4	Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013	17
3	EUROREGIONY JAKO FORMA EVROPSKÉ REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE. 20	
3.1	Euroregiony.....	20
3.1.1	Důvody vzniku euroregionů.....	21
3.1.2	Historie euroregionů.....	21
3.1.3	Euroregiony České republiky před vstupem do EU	22
3.1.4	Členství v euroregionu	22
3.1.5	Euroregion jako prostředník.....	23
3.1.6	Zdroje financování euroregionů	23
3.1.7	Euroregiony v Evropské unii.....	24
3.1.8	Euroregiony v České republice	24
3.2	Vymezení euroregionů v České republice	25
3.2.1	Hranice a partnerské země euroregionů	25
3.2.2	Datum vzniku euroregionů.....	27
3.2.3	Členské příspěvky euroregionům.....	27
3.2.4	Města a obce v euroregionech v roce 2006	28
3.2.5	Obyvatelstvo v euroregionech.....	29

3.2.6	Základní informace o euroregionech v ČR	31
4	CÍLE A VÝSLEDKY EUROREGIONŮ V ČESKÉ REPUBLICE.....	33
4.1	Cíle euroregionů	33
4.1.1	Hlavní cíle euroregionů v ČR.....	33
4.1.2	Globální cíle jednotlivých OP Přeshraniční spolupráce.....	33
4.2	Výsledky euroregionů.....	34
4.2.1	Usnesení Evropského parlamentu o roli euroregionů v rozvoji RP	34
4.2.2	Asociace evropských hraničních regionů (AGEG/AEBR)	35
4.2.3	Fond mikroprojektů.....	37
4.3	Srovnání euroregionů Nisa, Praděd, Šumava a Beskydy.....	39
4.3.1	Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa.....	41
4.3.2	Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionech Šumava, Praděd, Beskydy, Nisa ...	42
4.3.3	Míra nezaměstnanosti.....	44
4.3.4	Kultura.....	46
4.3.5	Příklady projektů v jednotlivých euroregionech	48
5	ZÁVĚR.....	49
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	51
	SEZNAM ZKRATEK, TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ	56
	PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE	69

1 ÚVOD

Tématem mé diplomové práce je význam euroregionů v České republice. Euroregiony jsou významné regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí. Hlavním důvodem vzniku těchto euroregionů je odstraňování nerovností mezi regiony na obou stranách hranice.

V Československu, respektive dnešní České republice, se první euroregiony vytvářely od roku 1991 a dnes jsou rozmístěny po celé hranici státu. Od roku 1994 prošla přeshraniční spolupráce v České republice značným vývojem díky tomu, že byla Česká republika uznána kandidátskou zemí EU a v roce 2004 se stala jejím členem.

Z důvodu rozsahu diplomové práce jsem se rozhodla zabývat se čtyřmi euroregiony, které sousedí se všemi našimi sousedními státy, čili Polskem, Rakouskem, Německem a Slovenskem. Cílem mé práce není charakterizovat jednotlivé euroregiony, ale zjistit jejich hlavní cíle a oblasti jejich zaměření, kterými se především zabývají. Dále je cílem mé práce zjistit význam euroregionů v České republice, a to především ukázkou výsledků a realizovaných projektů v rámci vybraných euroregionů, a také dopady na počet obyvatel, stěhování obyvatel a míru nezaměstnanosti v daných euroregionech.

Práce je rozdělena do pěti hlavních kapitol včetně úvodu a závěru. Druhá část je věnována teoretickému vymezení evropské územní spolupráce především v programovacím období 2007 – 2013. Je zde také zmíněna finanční alokace pro toto období. Nechybí zde ani legislativa, která je s územní spoluprací spojena. Třetí kapitola je zaměřena přímo na euroregiony, důvody jejich vzniku, historii, členství v euroregionech a pak také na samotné euroregiony v České republice. U těchto euroregionů jsem zjišťovala základní informace jako je datum vzniku, sousední země, počet obyvatel za všechny euroregiony, atd. Čtvrtá část je pro mou práci stěžejní, protože obsahuje hlavní cíle jednotlivých euroregionů, výsledky, kterých za dobu působení dosáhly, také dopady působení euroregionů, které se projevují snižováním nerovností na obou stranách hranice a samozřejmě jsou zde uvedeny projekty a také finanční alokace.

2 TEORETICKÁ VÝCHODISKA ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE

2.1 Evropská územní spolupráce v programovacím období 2007 – 2013

Evropská unie pro programovací období 2007 – 2013 vytyčila tři hlavní cíle:

- **Konvergence** – v jeho centru stojí podpora hospodářského a sociálního rozvoje méně vyspělých regionů členských států. V České republice pod něj spadají všechny regiony soudržnosti s výjimkou hlavního města Prahy a je realizovaný prostřednictvím osmi tematických operačních programů a sedmi regionálních operačních programů.
- **Regionální konkurenceschopnost a zaměstnanost** – tento cíl podporuje regiony, které nečerpají z Konvergence. V České republice pod něj spadá hlavní město Praha se dvěma operačními programy.
- **Evropská územní spolupráce** - je zaměřen na posílení přeshraniční spolupráce prostřednictvím společných místních a regionálních iniciativ, na posílení nadnárodní spolupráce přispívající k integrovanému územnímu rozvoji a na posílení meziregionální spolupráce a výměny zkušeností na vhodné územní úrovni. V České republice pod něj spadají všechny regiony a prostředky lze čerpat z devíti operačních programů. Na cíl Evropská územní spolupráce připadá v České republice 0,39 miliard eur.

Hlavní priority evropské územní spolupráce:

- podpora rozvoje vědy a výzkumu a informační společnosti,
- životní prostředí a předcházení rizikům,
- řízení vodních zdrojů. (Novotná, 2007)

Fondy EU představují hlavní nástroj realizace evropské politiky hospodářské a sociální soudržnosti. Právě jejich prostřednictvím se rozdělují finanční prostředky určené ke snižování ekonomických a sociálních rozdílů mezi členskými státy a jejich regiony. Mezi fondy patří:

- **Evropský fond pro regionální rozvoj** – evropský fond pro regionální rozvoj financuje především investiční (tvrdé) projekty. Pomáhá snižovat nerovnosti v zaostávajících regionech a upadajících průmyslových oblastech.

Nejvíce peněz z ERDF plyne do zlepšení infrastruktury, aktuálním tématem je budování čističek odpadních vod či instalace obnovitelných zdrojů energie. Mezi

podporované projekty patří např. výstavba silnic a železnic, odstraňování ekologických zátěží, regenerace brownfields, úpravy koryt řek, podpora inovačního potenciálu podnikatelů či podpora začínajícím podnikatelům.

V regionech směřuje podpora více na projekty rozvoje obcí a měst, zlepšení infrastruktury nebo zvýšení cestovního ruchu, takže je možné podpořit např. turistické cesty, zakoupit vozidla veřejné dopravy, rekonstruovat kulturní památky, zvýšit kapacitu ubytování či materiálně vybavit školy.

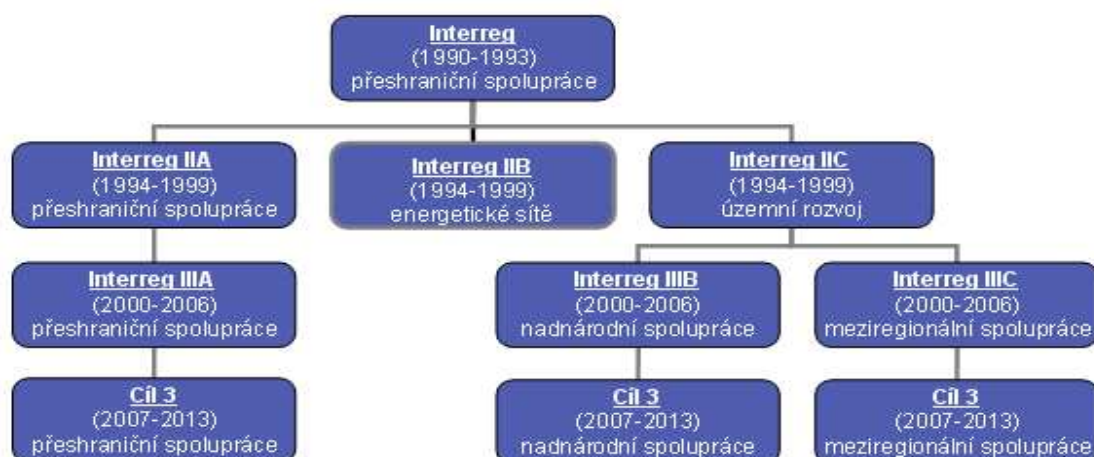
- **Evropský sociální fond** – evropský sociální fond financuje především neinvestiční (měkké) projekty. V rámci posilování hospodářské a sociální soudržnosti podporuje zvýšení zaměstnanosti a počtu pracovních příležitostí.
- **Fond soudržnosti** – fond soudržnosti (Kohezní fond) je na rozdíl od strukturálních fondů určený na podporu rozvoje chudších států, nikoli regionů. (Úřad vlády ČR, 2010)

Evropská územní spolupráce je financována z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

2.1.1 Historie evropské územní spolupráce

Evropská unie podporuje územní spolupráci svých členských států již od roku 1990. Tehdy byla vyhlášena Iniciativa Společenství Interreg, která byla zaměřena na přeshraniční spolupráci. Tato iniciativa se v období 1990 – 1993 velice osvědčila a v následujícím období 1994 – 1999 byla rozšířena. Vedle přeshraniční spolupráce (Interreg IIA) byla zavedena možnost spolupráce v rámci energetických sítí (Interreg IIB) a v územním rozvoji (Interreg IIC). V letech 2000 – 2006 bylo zavedeno uspořádání přeshraniční spolupráce (Interreg IIIA), nadnárodní spolupráce (Interreg IIIB) a meziregionální spolupráce (Interreg IIIC). Důležitost spolupráce mezi státy se projevila v plánování dalšího období (2007 – 2013), kdy se územní spolupráce stala samostatným cílem politiky soudržnosti Evropské unie. (CRR ČR, 2009)

Obr. č. 1: Historie evropské územní spolupráce

Zdroj: www.cil3.cz

2.1.2 Rozdělení evropské územní spolupráce

Evropská územní spolupráce se dělí na:

- **OP Nadnárodní spolupráce** – program podporuje přenos zkušeností mezi veřejnými orgány a institucemi veřejnoprávního charakteru zejména v oblasti inovací, dopravní dostupnosti, životního prostředí a zvyšování atraktivity měst a regionů
- **OP Přeshraniční spolupráce** – programy přeshraniční spolupráce jsou programy podporující spolupráci subjektů (neziskových) z území NUTS III přiléhajících ke státní hranici s obdobnými subjekty z druhé strany hranice. Programy se netýkají Středočeského kraje a Prahy. Programy přeshraniční spolupráce jsou rozděleny takto:
 - OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
 - OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
 - OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
 - OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko
 - OP Přeshraniční spolupráce ČR - Polsko
- **OP Meziregionální spolupráce** (všechny státy EU, Norsko, Švýcarsko)
- **Sít'ový operační program ESPON 2013** (všechny členské státy, Norsko, Švýcarsko, Lichtenštejnsko, Island, kandidátské státy EU)
- **Sít'ový operační program INTERACT II** (všechny členské státy) (strukturální fondy, 2009)

2.1.3 Interreg IVC – OP meziregionální spolupráce

Operační program Mezuregionální spolupráce je společný pro všechny členské státy EU, Norsko a Švýcarsko.

Operační program spadá mezi operační programy v cíli Evropská územní spolupráce a je pro něj z fondů EU vyčleněno 321,32 mil. euro, které mají být z národních veřejných zdrojů zúčastněných států doplněny o 83,77 mil. euro. České veřejné zdroje se budou na financování programu podílet 0,17 mil. euro. V rámci programu neexistuje specifická finanční alokace pro jednotlivé země.

Zaměřuje se na spolupráci mezi veřejnými orgány a institucemi s charakterem veřejných orgánů na regionální a místní úrovni s cílem výměny a přenosu zkušeností a zajištění společného rozvoje přístupů a nástrojů, které zlepší účinnost politiky regionálního rozvoje. Hlavními oblastmi spolupráce jsou inovace a znalostní ekonomika, životní prostředí a ochrana před riziky.

Realizovány jsou dva typy projektů: výměna zkušeností (tzv. Regionální iniciativy – TYP 1) aktérů na regionální a místní úrovni ve vymezených oblastech za účelem označení nejlepších postupů a vývoje nových nástrojů a přístupů, které jsou pak přejímány do praxe. Druhým typem projektů je přenos zkušeností (tzv. Fast track – TYP 2) prostřednictvím spolupráce v sítích, kde budou zkušenější regiony v příslušné oblasti předávat své zkušenosti méně zkušeným regionům. (MMR ČR, 2009)

2.1.4 Pohraniční efekt

V mnoha evropských regionech, kterými procházejí národní hranice, se vyskytují některé značné problémy. Pohraniční oblasti se zdály být tak vzdálené od hlavních měst svých států i od sebe navzájem. Byly izolované a zaostalé, a tento handicap potřebovaly rychle dohnat. Většina evropských výhod již pomáhá – jednotný trh, společná měna, méně pasových kontrol na hranicích. To vše činí život lidí jednodušší. Méně rozvinuté regiony nadto získaly značnou podporu ze strukturálních fondů EU.

EU však pomáhá i při překonávání tzv. „hraničního efektu“. Její územní spolupráce přispívá k rozvoji pohraničních regionů. Kromě poskytování finanční podpory povzbuzuje k co nejlepšímu využití zdrojů – finančních, lidských i strukturálních.

Praktické výhody jsou zřejmé. Např. autobusová spojení – sousedící pohraniční oblasti Rakouska a Německa vytvořily v roce 1995 euroregion a dnes můžete na obou stranách hranice používat stejnou jízdenku s neomezeným počtem přesunů tam a zpět. Výsledkem je nárůst uživatelů autobusových linek, stejně jako růst místního turismu. Nebylo to však zdaleka tak jednoduché. Musely být vytvořeny nové automaty na jízdenky, koordinované trasy a též sjednoceny daňové sazby a cenové zóny jízdného. To vše vyžadovalo pomocnou ruku v podobě finančních prostředků. EU rovněž investuje velké finanční prostředky do zlepšení pohraničních železničních spojů – například mezi Dublinem a Belfastem nebo Helsinkmi a St. Petersburgem. (Evropa, 2009)

2.1.5 Partnerství a subsidiarita v evropské územní spolupráci

Princip partnerství zahrnuje dva prvky: vertikální partnerství na obou stranách hranice, jakož i horizontální partnerství často různých partnerů nad rámec hranice. Vertikální partnerství zahrnuje vazby k úrovni EU, národní úrovni, jakož i regionální a místní úrovni v regionech na obou stranách hranice. Vertikální organizace / struktury vytvořené k tomuto účelu by měly doplňovat již existující struktury, a nikoli jim konkurovat či je nahrazovat. Horizontální partnerství zahrnuje vazby mezi těmito partnery (organizace / struktury) na obou stranách hranice. Tento princip je založen na paritě partnerů bez ohledu na velikost země, fyzický nebo hospodářský význam nebo jiné ukazatele, jako je např. počet obyvatel. Aby bylo možno vybudovat tento typ horizontálního partnerství, musí být přihlédnuto k celé řadě potíží v souvislosti s rozdíly ve správě a finančních možnostech.

Zkušenost ukazuje, že přeshraniční spolupráce dobře funguje a je mimořádně úspěšná tam, kde se iniciativy chopí místní aktéři a převzou odpovědnost. Princip „zdola nahoru“ a respektování pravidel pro horizontální a vertikální partnerství umožňují přeshraniční spolupráci na principech subsidiarity. Regionální a místní instituce mají flexibilitu potřebnou k tomu, aby vybalancovaly nadále existující rozdíly ve strukturách a kompetencích na obou stranách hranice, resp. aby je v přeshraničních strukturách vyrovnaly.

Na evropské úrovni nebo mezi sousedícími státy byly uzavřeny čestné smlouvy o přeshraniční spolupráci. Pouze příhraniční a přeshraniční regiony mohou naplnit tyto smlouvy praktickým obsahem a uvést je v život. Obtíže při praktické spolupráci na regionální / místní úrovni plynou často z faktu, že dohody uzavřené na vysoké (evropské, bilaterální nebo multilaterální úrovni) ještě nebyly promítnuty do národních zákonů. (Verheugen, Barnier, 2002)

2.1.6 *Financování přeshraniční spolupráce*

Mezi **možnosti financování** přeshraniční spolupráce patří:

- **Podílové financování** – způsobilé výdaje jsou vždy zčásti spolufinancovány z ERDF a zčásti ze zdrojů příjemce dotace.
- **Příspěvek z ERDF** – max. 85 % z celkových způsobilých výdajů.
- **Dotace ze státního rozpočtu ČR** – max. 5 % z celkových způsobilých výdajů příjemce dotace na české straně.
- **Vlastní příspěvek příjemce dotace** – min. 10 % s možností věcného plnění.

Dotace se proplácí pouze za uskutečněné výdaje, jejichž způsobilost byla zkontrolována kontrolory dle článku 16. Existuje možnost požádání o průběžné platby v rámci realizace projektu. Neexistuje systém zálohových plateb. Účtování probíhá pouze v eurech. (Pekovová, 2010)

Financování přeshraniční spolupráce v České republice v programovacím období 2007 – 2013 bude realizováno prostřednictvím cíle Evropská územní spolupráce. Na tento cíl připadá v České republice 0,39 miliard eur. Přímo pod přeshraniční spoluprací spadají **tyto operační programy**:

- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko
- OP Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko

Jde o samostatné dokumenty spravované samostatnými řídicími orgány, které se zaměřují např. na **následující témata:**

- Společný rozvoj hraniční infrastruktury a napojení pohraničí na důležité přeshraniční dopravní osy,
- spolupráce v oblasti výzkumu a vývoje, vzdělávání, inovací,
- kooperace při integraci postižených osob do společnosti,
- podpora efektivního systému přeshraniční protipožární a protipovodňové ochrany a ochrany před katastrofami,
- budování čistíren odpadních vod,
- posílení environmentálního vzdělávání,
- ochrana a obnova památek,
- rozvoj cyklistických tras a stezek, hipposteze, turistických a lyžařských stezek a tras,
- zřizování a činnost turistických informačních center, podpora spolupráce v oblasti rozvoje mezilidských vztahů,
- atd.

V případě operačních programů přeshraniční spolupráce je důležitý přeshraniční dopad projektu, kdy přínos z realizace projektu musí mít prokazatelně obě strany hranice. Projekty musí dále zahrnovat příjemce z obou zemí, kteří **spolupracují nejméně dvěma z těchto způsobů:**

- společná příprava,
- společné provádění,
- společné využívání pracovníků,
- společné financování.

Všechny aktivity podporované v rámci OP Přeshraniční spolupráce jsou spolufinancovány z Evropského fondu pro regionální rozvoje (ERDF) a jedná se o investiční (infrastrukturní) projekty.

Formou podpory je nevratná finanční pomoc (dotace). Míra spolufinancování se vypočítává ze způsobilých veřejných výdajů.

Subjekty, které mohou být žadateli:

- územní samosprávné celky na všech úrovních,
- organizace zřizované státem,
- nestátní neziskové organizace,
- nadace a nadační fondy,
- hospodářské a agrární komory,
- vysoké školy a jiné vzdělávací instituce,
- kulturní instituce,
- zdravotnická a sociální zařízení,
- církve,
- podnikatelé,
- euroregiony. (MMR ČR, 2010)

V následující tabulce uvedu, kdo má v jednotlivých zemích přeshraniční spolupráci na starost a také počet prioritních os jednotlivých operačních programů.

Tab. č. 1: OP Přeshraniční spolupráce

	ČR – Bavorsko	ČR - Polsko	ČR - Rakousko	ČR - Sasko	ČR - Slovensko
Kdo má přeshraniční spolupráci ČR - ... na starosti?	Bavorské státní ministerstvo hospodářství, infrastruktury , dopravy a technologie	Ministerstvo regionálního rozvoje Polské republiky	Úřad spolkové vlády Dolního Rakouska	Saské státní ministerstvo hospodářství a práce	Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje Slovenské republiky
Počet prioritních os	2	4	3	4	3

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz – vlastní zpracování

V České republice má přeshraniční spolupráci se sousedícími státy na starosti Ministerstvo pro místní rozvoj a v druhé zemi je to příslušné ministerstvo určené státem. Je zajímavé, že např. v Sasku je to Saské státní ministerstvo hospodářství a práce. Finanční prostředky z fondů EU jsou dále podrobněji rozpracovány v následující tabulce. Počet prioritních os je nejvyšší u Saska (4 prioritní osy) a nejmenší u Bavorska (2 prioritní osy).

Tab. č. 2: Finanční prostředky z fondů EU (mil. euro)

	Prostředky členských států	Prostředky z ERDF	Z toho pro ČR	Z toho pro druhý stát	Celkové finanční prostředky
ČR – Bavorsko	20,38	115,51	55,04	60,47	135,89
ČR – Polsko	38,73	219,46	103,68	115,78	258,19
ČR – Rakousko	18,96	107,44	69,12	38,32	126,40
ČR – Sasko	36,60	207,40	67,20	140,20	244,00
ČR - Slovensko	16,37	92,74	56,55	36,19	109,11
Celkem	131,04	742,55	351,59	390,96	873,59

Zdroj: www.strukturalni-fondy.cz – vlastní zpracování

Nejvíce finančních prostředků je vyčleněno pro ČR – Polsko (219,46 mil. euro) a naopak nejméně pro ČR – Slovensko (92,74 mil. euro). Pro Českou republiku připadá větší množství finančních prostředků v případě Rakouska a Slovenska, ale méně finančních prostředků v případě Bavorska, Polska a Saska. Z národních zdrojů obou států musí být také uvolněny finanční prostředky.

2.2 Legislativní rámec evropské územní (přeshraniční) spolupráce v programovacím období 2007 – 2013

Mezi nejvýznamnější dokumenty týkající se evropské územní (přeshraniční) spolupráce patří především:

- Nařízení Rady č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti – na základě tohoto nařízení vznikají Strategické obecné zásady Společenství, Národní strategický referenční rámec a Operační programy,
- Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj,
- Rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost z 18.8. 2006,
- Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013.

V následujících podkapitolách jsou z těchto dokumentů vybrány pasáže týkající se evropské územní (přeshraniční) spolupráce.

2.2.1 Nařízení Rady č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o ERDF, ESF a FS

V tomto dokumentu je vymezeno, že pro účely přeshraniční spolupráce jsou pro financování způsobilé regiony Společenství úrovně NUTS III nacházející se podél všech vnitřních a některých vnějších pozemních hranic a všechny regiony Společenství úrovně NUTS III podél námořních hranic, které jsou od sebe obecně vzdáleny nejvýše 150 km, s uvážením případných úprav potřebných pro zajištění soudržnosti a trvání spolupráce.

Celkové zdroje pro cíl Evropská územní spolupráce představují 2,52 % z celkových zdrojů. Na přeshraniční spolupráci připadne 73,86 % (tj. celkem 5 576 458 149 Eur). (Nařízení Rady, 2006)

2.2.2 Nařízení EP a Rady č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o ERDF

Evropský fond pro regionální rozvoj přispívá k financování pomoci zaměřené na posílení hospodářské a sociální soudržnosti tím, že vyrovnává zásadní regionální rozdíly podporou rozvoje a strukturálních změn regionálních ekonomik, včetně přeměny upadajících průmyslových oblastí a zaostávajících regionů a podporou přeshraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce. (Nařízení EP a Rady, 2006)

2.2.3 Rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost z 18. 8. 2006

Cílem přeshraniční spolupráce v Evropě je integrovat oblasti rozdělené státními hranicemi, které čelí společným problémům vyžadujícím společná řešení. Všechny příhraniční regiony Unie se potýkají s takovými problémy, které jsou výsledkem rozdrobenosti trhů práce a kapitálu, infrastruktury sítí, fiskálních kapacit a institucí.

Přestože by programy spolupráce měly být přizpůsobeny konkrétní situaci jednotlivých příhraničních regionů, je důležité vyvinout úsilí, aby se pomoc soustředila na hlavní priority pro podporu růstu a vytváření pracovních míst. Obecně použitelná doporučení pro budoucí přeshraniční spolupráci nejsou vždy v důsledku velké různorodosti situací relevantní. Užitečný výchozí bod však zároveň tvoří, s ohledem na překážky způsobené hranicemi, zlepšení stávající dopravní a komunikační infrastruktury a v případě potřeby i vytvoření nových spojení. To jsou předpoklady pro vytvoření a rozvoj příhraničních kontaktů.

Přeshraniční spolupráce by se měla zaměřit na posílení konkurenceschopnosti příhraničních regionů. Kromě toho by měla přispět k hospodářské a sociální integraci, především pokud existují na kterékoliv straně velké hospodářské nerovnosti. Opatření zahrnují podporu předávání znalostí a know-how, rozvoj příhraničních obchodních činností, přeshraniční vzdělávání a odbornou přípravu, zdravotnický potenciál, integraci příhraničního trhu práce a společné řízení v případě obecných a environmentálních hrozeb. Kde jsou již základní podmínky pro přeshraniční spolupráci splněny, měla by se politika soudržnosti soustředit na pomoc při akcích, které příhraničním činnostem přinášejí přidanou hodnotu: například zvyšování přeshraniční konkurenceschopnosti prostřednictvím inovace, výzkumu a vývoje, propojení nehmotných sítí (služeb) a fyzických sítí (doprava) s cílem posílit přeshraniční identitu jako znak evropského občanství, podpora integrace příhraničního trhu práce, přeshraniční vodní hospodářství a ochrana před povodněmi nebo společné řízení přírodních a technologických rizik.

Zvláštní pozornost je nutné věnovat otázkám a příležitostem vyplývajícím z měnících se vnějších hranic Unie po rozšíření. Zde existuje potřeba podpořit soudržná přeshraniční opatření, která povzbudí hospodářské činnosti na obou stranách a odstranit překážky rozvoje. Za tímto účelem je nutné, aby politika soudržnosti, nový Evropský nástroj sousedství a partnerství a případně nový nástroj předvstupní pomoci vytvořily pro tato opatření soudržný rámec. (Rozhodnutí Rady, 2006)

2.2.4 Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013

V NSRR jsou vymezeny operační programy cíle Evropská územní spolupráce, jsou zde definovány jejich globální cíle, prioritní osy a také odpovědné orgány.

- **OP ČR – Bavorsko**

- Globální cíl – další rozvoj česko-bavorského příhraničí jako společného a perspektivního životního, přírodního a hospodářského prostoru, posílení konkurenceschopnosti česko-bavorské příhraniční oblasti a zlepšení udržitelnosti životních podmínek pro její obyvatele.

- **OP ČR – Sasko**

- Globální cíl – realizace přeshraniční hospodářských, sociálních a ekologických aktivit prostřednictvím společných strategií podporujících udržitelný teritoriální rozvoj.

- **OP ČR – Rakousko**

- Globální cíl – rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje příhraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území.

- **OP ČR – Slovensko**

- Globální cíl – růst koheze a konvergence příhraničního regionu. Vytvářet funkční síť spolupracujících autorit s cílem podporovat udržitelný, integrovaný ekonomický, environmentální, sociální a kulturní integrovaný rozvoj příhraničního regionu prostřednictvím zlepšení dostupnosti rozvoje informatizace a turismu zachováním a rozvojem kulturních tradic.

- **OP ČR – Polsko**

- Globální cíl – podpora socioekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti, soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel. (NSRR, 2007)

V NSRR jsou také vymezeny jednotlivé prioritní osy OP Přeshraniční spolupráce. Tyto prioritní osy jsou uvedeny v následující tabulce.

Struktura prioritních os jednotlivých operačních programů přeshraniční spolupráce je velmi podobná a je zaměřena především na socioekonomický a hospodářský rozvoj, dopravní dostupnost, rozvoj území, podporu spolupráce...

Tab. č. 3: Prioritní osy OP Přeshraniční spolupráce

	ČR – Bavorsko	ČR - Sasko	ČR - Sasko	ČR - Slovensko	ČR - Polsko
Prioritní osa 1	Hospodářský rozvoj, lidské zdroje a sítě	Rozvoj společenských rámcových podmínek v dotačním území	Socioekonomi cký rozvoj, cestovní ruch a transfer know- how	Podpora sociokulturního a hospodářského rozvoje přeshraničního regionu a spolupráce	Posilování dopravní dostupnosti, ochrana ŽP a prevence rizik
Prioritní osa 2	Rozvoj území a životního prostředí	Rozvoj hospodářství a cestovního ruchu	Regionální dostupnost a udržitelný rozvoj	Rozvoj dostupnosti příhraničního zemí a životního prostředí	Podpora rozvoje podnikatelskéh o prostředí a cestovního ruchu
Prioritní osa 3		Zlepšení situace přírody a životního prostředí	Technická pomoc	Technická pomoc	Podpora spolupráce místních společenství
Prioritní osa 4		Technická pomoc			Technická pomoc

Zdroj: NSRR – vlastní zpracování

3 EUROREGIONY JAKO FORMA EVROPSKÉ REGIONÁLNÍ SPOLUPRÁCE

3.1 Euroregiony

Euroregiony nemají jednotnou „oficiální“ (úřední) nebo „centrální“ (státní, mezistátní) definici, tento název používají společenství, jak ve vyspělých regionech Evropy, tak programy na rozvoj jejich méně vyvinutých oblastí. A sice v nejrůznějších formách:

- veřejnoprávní (státy, země, okresy, okrsky, obce),
- soukromé, občanskoprávní,
- smíšené právní formy veřejných a soukromých organizací,
- bez právně formální formy.

Pojem evropský region, také euroregion, označuje regionální formy spolupráce, zpravidla přes hranice evropských zemí. Euroregiony jsou tedy přeshraniční sdružení obcí (tedy sdružení obcí, do kterých jsou zapojeny obce z nejméně dvou sousedících států, zpravidla se jedná o obce ležící v regionu přímo při společné hranici).

Ve srovnání s jinými formami spolupráce přes hranici ("družba" jednotlivých obcí, spolupráce vyšších územněsprávních celků, vazby mezi univerzitami, profesními svazy, existence volnějších přeshraničních pracovních sdružení nebo vytváření struktur určených výhradně k administrování projektů pro přeshraniční spolupráci dotovaných z fondů Evropské unie, a podobně) jsou euroregiony formou přeshraniční spolupráce, která je nejkompexnější, věnuje se nejvíce (vlastně všem) oblastem, ve kterých je možné usilovat o odstranění negativních dopadů existence hranic na běžný život osob, které podél nich žijí.

Ačkoli pro existenci euroregionů, s výjimkou některých chart Rady Evropy, neexistuje vlastně právní opora, vydobýly si postupem času tyto subjekty nemalý respekt. Ve většině zemí EU tyto subjekty disponují důležitým vlivem, pokud ne přímo monopolem, co se týče administrování unijních prostředků pro podporu regionální přeshraniční spolupráce. Zejména se jedná o prostředky v rámci tzv. Iniciativy Interreg, která existuje od roku 1989. Euroregiony však s Evropskou unií jako takovou nejsou přímo spojeny, existují i v nečlenských zemích a řadu svých projektů financují nezávisle na Unii z prostředků vybraných výhradně od vlastních členů či jiných "sponzorů". (Wikipedia, 2009)

3.1.1 *Důvody vzniku euroregionů*

Hlavním důvodem zakládání takovýchto svazků je odstraňování rozdílů mezi regiony na obou stranách hranice. Spolupráce zasahuje do všech oblastí života občanů na kulturní, sociální, hospodářské a infrastrukturní úrovni.

Sdružení měst a obcí v příhraničních částech ČR je zaměřené na přípravu a realizaci konkrétních návrhů projektů pro oživení území, od poradenství při jejich přípravě a realizaci až po spoluúčast na celostátních i mezinárodních programech. Euroregiony spolupracují také na tvorbě kalendáře společenských, kulturních a sportovních akcí konaných na území euroregionu a přispívají tak k užší spolupráci, podpoře cestovního ruchu a kulturním výměnám.

Pohraniční regiony tradičně patří k hospodářsky nejméně rozvinutým oblastem každého státu. Z minulosti si navíc zpravidla nesou břemeno národnostních konfliktů táhnoucích se několik staletí a utlumujících rozvoj ekonomických aktivit všeho druhu. V rámci Evropské unie se pohraniční regiony rychle staly místem výměny zkušeností a centrem intenzivní spolupráce při řešení problémů daných zeměpisnou polohou na periferii jednotlivých států. (Europa, 2007)

3.1.2 *Historie euroregionů*

Je příznačné, že sjednocovací proces rodící se po druhé světové válce vycházel z příhraničních regionů, respektive od politiků, kteří z nich pocházeli. Především v západní Evropě vzniklo mnoho iniciativ, které vedly k oslabení státní hranice a ke zlepšení životních podmínek obyvatel. Přeshraniční regiony vznikaly převážně uvnitř Evropských společenství.

První euroregiony se začaly na území evropského kontinentu objevovat již v 50. letech 20. století. Vznikaly zcela přirozenou cestou z iniciativy a potřeb příhraničních území, a to zejména v rámci Beneluxu, Spolkové republiky Německo, Francie, Švýcarska, Itálie a rozvíjely se i na území Skandinávie.

V západní Evropě, zejména na hranici mezi Německem a zeměmi Beneluxu, začaly tyto struktury vznikat už od poloviny 50. let 20. století a postupně se ujaly vlastně na všech hranicích mezi demokratickými státy Evropy. Podobným, byť ne tolik integrovaným

strukturám, se daří i jinde ve světě, například na hranici USA s Kanadou a Mexikem či na Dálném východě.

V Československu, respektive dnešní České republice, se první euroregiony vytvářely od roku 1991 a dnes operují po celé hranici státu. (Jiroušek, 2003)

3.1.3 Euroregiony České republiky před vstupem do EU

Před vstupem do EU jsme se často setkávali s utkvělou představou, že euroregiony jsou pouhým nástrojem k čerpání pomoci EU před samotným vstupem do ní. Existovaly dokonce úvahy, že po vstupu ČR do EU již nebudou zapotřebí, a zaniknou. Omyl! Otevření státní hranice ještě více zintenzívnilo a prohloubilo přeshraniční spolupráci. Nadále je zde potřeba řešit společné problémy. Těžiště práce euroregionů je a bude bezpochyby v rozvoji cestovního ruchu, ve snaze o zlepšení životního prostředí, v podpoře hospodářství, dopravy, kultury, vzdělání. Velmi důležitá je také prezentace euroregionu uvnitř i navenek, aby lidé žijící v této oblasti mohli považovat euroregion za místo, kde žijí rádi a kde jsou doma. Nejdůležitější činnosti euroregionů jsou v oblasti poskytování informací o možnostech a podmínkách přípravy a předkládání projektů. Samotný euroregion může navíc předkládat vlastní projekty. Euroregion má však samozřejmě daleko širší pole působnosti a vykonává mnoho dodatečných činností, které s předloženými projekty přímo nesouvisí. Prostřednictvím projektů se nicméně poslání a smysl euroregionů naplňují nejviditelněji. Mnozí lidé spatřují dokonce v získávání prostředků na přeshraniční spolupráci prostřednictvím projektů vůbec nejdůležitější službu, kterou euroregion může pro své občany vykonávat.

Euroregiony kandidátských zemí jsou oproti euroregionům členských zemí znevýhodněny hned z několika důvodů. Existují teprve relativně krátkou dobu a mají horší hospodářskou strukturu a vyspělost. Aby nedošlo po rozšíření k dalšímu prohlubování rozdílů uvnitř Unie (takový vývoj by byl v ostrém rozporu se záměrem hospodářské a sociální soudržnosti EU), musí Evropská unie chudší oblasti v kandidátských zemích výrazně podporovat. (Jirousek, 2004)

3.1.4 Členství v euroregionu

Členství v euroregionu je dobrovolné. Existují členové řádní i čestní. Členy euroregionu se mohou stát města a obce, jejichž orgány členství právně stvrdí a písemně se zavážou

dodržovat usnesení orgánů euroregionu. Tato forma spolupráce nevytváří žádné nové struktury, nýbrž je servisním místem pro přeshraniční záležitosti. To je ostatně jasné i z definice euroregionů Jense Gabbeho, dlouholetého generálního sekretáře Asociace evropských přeshraničních regionů: „Euroregiony jsou hnací soukolí přeshraničních vztahů, kontaktů, předávání znalostí. Vyžadují uspořádání, organizaci a vysoce postavené spolupracovníky, aby mohli řešit mnohostranné úkoly. Nenahrazují však v žádném případě správní aparát státu.“ Asociace evropských přeshraničních regionů (AGEG), jejímž prezidentem je John Vallvé, má 59 členů a celkem zastupuje 150 přeshraničních subjektů v celé Evropě. (Jiroušek, 2003)

3.1.5 Euroregion jako prostředník

Nejde jen o to, aby euroregion sloužil jako prostředek zpřístupňující dotace EU. Jeho význam je daleko hlubší. Nejde jen o výměnu informací, je třeba z euroregionu vytvořit hlásnou troubu území, ve kterém existuje. Snahou také je, aby se o přeshraničních problémech nerozhodovalo v Bruselu nebo v Drážďanech, ale v místě, kterého se týkají. Mnohem důležitější je ale odbourat hranice v hlavách lidí, například společně organizovanými kulturními a sportovními akcemi. Ani projekty typu přeshraniční radiové stanice, přeshraniční autobusové linky, společná gymnázia, přeshraniční národní parky nebo společné povodňové komise nepomohou, když obyvatelé nechtějí spolupracovat. Euroregion je, viděno z této perspektivy, krokem k evropské mozaice.

V euroregionech spolupracujících přes hranice města, obce a okresu, popřípadě komunální a regionální struktury, jsou často ve spolupráci zainteresované i obchodní komory, odbory a sociální partneři. Evropská komise tuto činnost co možná nejvíc podporuje.

Nejdůležitějším úkolem euroregionů je podpora a další rozvíjení spolupráce v oblasti lokálního a regionálního plánování, podpora projektů v oblasti životního prostředí, v hospodářské sféře, kultuře a sportu a vytváření prostoru pro setkávání lidí. (Jiroušek, 2003)

3.1.6 Zdroje financování euroregionů

Euroregiony mají právo na rozsáhlé dotace z fondů Evropské unie. Hlavním předpokladem pro podporu z unijních peněz je přitom určitá organizační struktura přeshraniční spolupráce. Členství v euroregionu je všeobecně dobrovolné. Členy těchto

příhraničních uskupení se mohou stát všechny obce a města, které se písemně zavážou dodržovat usnesení orgánů euroregionů.

Oprávněnými příjemci finančních prostředků EU a realizátory konkrétních projektů jsou volení zástupci euroregionů, tedy rada a prezidium, rozhodovacím orgánem je valná hromada. Eurofondy přitom zdaleka nejsou jedinými zdroji financování společných projektů uskutečňovaných na území euroregionů.

Rozpočet některých projektů se pohybuje řádově v desítkách tisíc, u jiných jsou to miliony eur. Řada projektů, jako byla kupříkladu rekonstrukce malých železničních stanic na Šumavě či obnova kanalizační sítě v řadě obcí severní Moravy, by byla bez peněz z eurofondů neuskutečnitelná nebo by se na jejich realizaci čekalo řadu let.

Euroregiony sice dostávají dotace z Bruselu, jsou ale konkrétním příkladem toho, že o svých záležitostech mohou občané členských států Evropské unie rozhodovat sami, pokud uchopí iniciativu do vlastních rukou. Svědčí o tom projekty dvoujazyčných rozhlasových stanic, přeshraniční autobusové a železniční linky zajišťující přepravu v odlehlých oblastech, společné národní parky či protipovodňová prevence. (Evropa, 2007)

3.1.7 Euroregiony v Evropské unii

V současnosti existuje na sto osmdesát euroregionů, většina z nich je sdružena v Asociaci evropských přeshraničních regionů (AGEG). V řadě případů, jako je německo-francouzsko-švýcarský Oberrhein či regionální uskupení Andalusie-Gibraltar-Maroko, je jejich součástí pohraniční oblast státu, který není členem Evropské unie. Euroregiony vznikaly i tam, kde jejich vzniku bránila výrazná přírodní překážka, jako jsou velehory, moře či široké vodní toky (Pracovní společenství Pyreneje, Kréta-Kypr). (Evropa, 2007)

3.1.8 Euroregiony v České republice

V České republice je v současné době podmínkou pro vznik euroregionu, aby část území patřila alespoň jednomu členskému státu Evropské unie. Mnoho dnešních euroregionů vznikalo již v 90. letech 20. století, dříve však byly většinou vedeny jako výbor pro přeshraniční spolupráci. Na území České republiky bylo k roku 2010 registrováno třináct euroregionů. Jejich česká část pokrývá čtyřicet okresů a více jak polovinu území ČR. Jsou to tyto euroregiony:

- Labe,
- Krušnohoří,
- Egrensis,
- Šumava,
- Silva Nortica,
- Pomoraví,
- Bílé Karpaty,
- Beskydy,
- Těšínské Slezsko,
- Silesia,
- Praděd,
- Glacensis,
- Nisa.

Motorem společných iniciativ v řadě euroregionů s českou účastí se staly společné projekty v rámci podpory cestovního ruchu, kulturní a sportovní akce. Jedny z nejlepších výsledků dosáhl v tomto ohledu právě euroregion Nisa vzniklý již v roce 1991, ve kterém bylo do roku 2006 realizováno na dva a půl tisíce projektů v celkové hodnotě přes tři sta milionů eur. (Europa, 2007)

3.2 Vymezení euroregionů v České republice

3.2.1 Hranice a partnerské země euroregionů

V následující tabulce můžeme vidět kódy jednotlivých euroregionů, názvy euroregionů v partnerských zemích a také jednotlivé partnerské země.

Z tabulky č. 4 můžeme vyčíst, že některé euroregiony mají více partnerských zemí. Jsou to euroregiony Nisa, Šumava a euroregion Beskydy. Nejvíce euroregionů sousedí s Polskem a Německem. Polohu jednotlivých euroregionů můžeme vidět na obrázku č. 2.

Tab. č. 4: Partnerské země euroregionů

Kód	Název euroregionu	Název euroregionu v partnerských zemích	Partnerské země
04	NISA	Neisse, Nysa	Německo, Polsko
05	LABE	Elbe	Německo
06	KRUŠNOHOŘÍ	Erzgebirge	Německo
07	EGRENSIS	Egrensis	Německo
08	ŠUMAVA	Bayerischer Wald, Muhlviertel	Německo, Rakousko
09	GLACENSIS	Glacensis	Polsko
10	PRADĚD	Pradziad	Polsko
11	SILESIA	Silesia	Polsko
12	TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO	Slask Cieszynski	Polsko
13	BESKYDY	Beskidy, Beskydy	Polsko, Slovensko
14	BÍLÉ KARPATY	Biele Karpaty	Slovensko
15	POMORAVÍ	Weinviertel, západní Slovensko	Rakousko, Slovensko
20	SILVA NORTICA	Waldviertel	Rakousko

Zdroj: www.czso.cz

Obr. č. 2: Mapa euroregionů České republiky

Zdroj: www.crr.cz

3.2.2 Datum vzniku euroregionů

V následující tabulce můžeme vidět datum vzniku jednotlivých euroregionů.

Tab. č. 5: Datum vzniku euroregionů

Název euroregionu	Datum vzniku
Nisa	21.12.1991
Labe	24.6.1992
Krušnohoří	18.12.1992
Egrensis	3.2.1993
Šumava	20.9.1993
Glacensis	5.12.1996
Praděd	2.7.1997
Těšínské Slezsko	22.4.1998
Silesia	20.9.1998
Pomoraví	23.6.1999
Silva Nortica	13.4.2000
Beskydy	9.6.2000
Bílé Karpaty	30.7.2000

Zdroj: www.euroskop.cz

Euroregiony jsou v tabulce seřazeny chronologicky od nejstarších po nejmladší. Vidíme, že prvním euroregionem, který v České republice vznikl je euroregion Nisa. Naopak nejmladším euroregionem je euroregion Bílé Karpaty.

3.2.3 Členské příspěvky euroregionům

Roční členské příspěvky jednotlivých členů z řad měst a obcí tvoří součást celkových příjmů euroregionu. Mezi další příjmy euroregionů mohou patřit: roční příspěvky ostatních právnických osob, příjmy z prodeje tiskovin propagující přeshraniční spolupráci, dary... Ve všech euroregionech stanovuje výši členského příspěvku valná hromada.

V tabulce č. 6 jsou výše členských příspěvků jednotlivých měst a obcí v rámci euroregionů. Celková výše příspěvků je závislá na počtu obyvatel euroregionu a také na samotné výši příspěvku, kterou stanovuje valná hromada euroregionu. Nejvyšší příspěvek má euroregion Nisa a nejnižší euroregion Bílé Karpaty.

Tab. č. 6: Členské příspěvky v roce 2008

Euroregion	Výše členského příspěvku
Nisa	1 750 000
Glacensis	1 700 000
Egrensis	1 365 000
Krušnohoří	1 300 000
Těšínské Slezsko	1 058 000
Labe	923 000
Silva Nortica	916 000
Šumava	800 000
Silesia	670 000
Beskydy	420 000
Praděd	380 000
Pomoraví	235 000
Bílé Karpaty	110 000

Zdroj: materiály poskytnuté pracovníkem euroregionu Nisa

3.2.4 Města a obce v euroregionech v roce 2006

V návaznosti na přistoupení a rušení členství je v následující tabulce uveden počet měst a obcí u zjištěných euroregionů.

Tab. č. 7: Počet měst a obcí v euroregionech v roce 2006

Euroregion	Česká část		Německá část		Polská část		Celkem	
	Město	Obec	Město	Obec	Město	Obec	Město	Obec
Labe	25	74	21	23	-	-	46	97
Nisa	44	101	30	100	29	23	103	224
Krušnohoří	18	58	28	52	-	-	46	110
Egrensis	25	34	115	335	-	-	140	369
Glacensis	31	66	-	-	22	10	53	76
Praděd	12	62	-	-	22	20	34	82
Silesia	12	46	-	-	9	10	21	56
Těšínské Slezsko	9	32	-	-	6	10	15	42

Zdroj: www.crossborderdatabase.de

Největší zastoupení měst i obcí ve všech částech euroregionu má euroregion Egrensis (města: 140, obce 369) a naopak nejmenší zastoupení má euroregion Těšínské Slezsko (města: 15, obce: 42).

3.2.5 Obyvatelstvo v euroregionech

Počet obyvatel v euroregionech uvádím pouze za 8 euroregionů, protože potřebné informace o ostatních pěti euroregionech jsem nezískala.

Tab. č. 8: Počet obyvatel v euroregionech v letech 2006 a 2007

Euroregion	2006	2007
NISA		
Německo	630 899	622 205
Česká republika	445 016	448 105
Polsko	584 906	583 063
Celkem	1 660 821	1 653 373
LABE		
Německo	764 520	765 168
Česká republika	374 909	377 979
Celkem	1 139 429	1 143 147
KRUŠNOHOŘÍ		
Německo	402 015	396 964
Česká republika	299 321	300 665
Celkem	701 336	697 629
EGRENSIS		
Německo	1 672 908	1 657 919
Česká republika	260 606	234 809
Celkem	1 933 514	1 892 728
GLACENSIS		
Česká republika	284 343	276 409
Polsko	489 810	486 819
Celkem	774 153	763 228
PRADĚD		
Polsko	744 120	740 679
Česká republika	131 871	131 583
Celkem	875 991	872 262
SILESIA		
Polsko	288 163	287 463
Česká republika	224 919	225 016
Celkem	513 082	512 479
TĚŠÍNSKÉ SLEZSKO		
Polsko	305 129	305 225
Česká republika	351 606	351 277
Celkem	656 735	656 502

Zdroj: www.crossborderdatabase.de

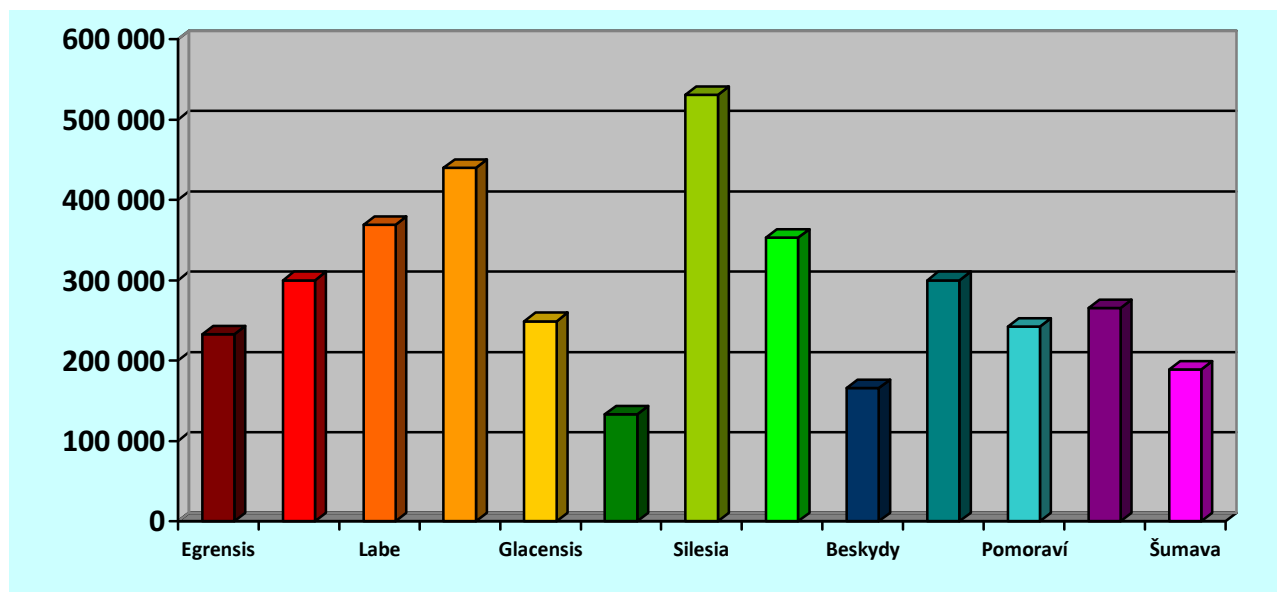
Z tabulky č. 8 je zřejmé, že počet obyvatel z roku 2006 na rok 2007 se zvýšil pouze v euroregionu Labe. V ostatních uvedených euroregionech se počet obyvatel snížil. V další tabulce můžeme vidět počet obyvatel ve všech euroregionech za rok 2008.

Tab. č. 9: Počet obyvatel v euroregionech v roce 2008

Euroregion	Počet obyvatel
Egrensis	233 000
Krušnohoří	300 000
Labe	369 000
Nisa	440 000
Glacensis	249 000
Praděd	133 000
Silesia	531 000
Těšínské Slezsko	353 000
Beskydy	166 000
Bílé Karpaty	300 000
Pomoraví	242 000
Silva Nortica	265 000
Šumava	189 000
Celkem	3 770 000

Zdroj: materiály poskytnuté pracovníkem euroregionu Nisa

Graf č. 1: Počet obyvatel v euroregionech v roce 2008

Zdroj: materiály poskytnuté pracovníkem euroregionu Nisa – vlastní zpracování

Z tabulky č. 9 a grafu č. 1 je patrné, že nejvyšší počet obyvatel má euroregion Silesia (531 000) a naopak nejméně euroregion Praděd (133 000). Počet obyvatel za všech třináct euroregionů, byl v roce 2008 cca 3 770 000.

3.2.6 Základní informace o euroregionech v ČR

V následující tabulce jsou uvedeny informace o euroregionech za rok 2005. Je zde počet obcí, počet měst, katastrální plocha, počet bydlících, ekonomicky aktivní obyvatelstvo a míra registrované nezaměstnanosti.

Tab. č. 10: Základní informace o euroregionech za rok 2005

	Počet obcí	Počet měst	Katastrální plocha (km ²)	Počet bydlících	Ekonomicky aktivní obyvatelstvo	Míra reg. nezaměstnanosti (%)
Nisa	145	40	2 703,24	443 134	233 233 (53 %)	9,42
Labe	101	25	1 646,29	384 679	200 005 (52 %)	14,31
Krušnohoří	73	16	1 523,17	296 602	155 220 (52 %)	19,1
Egrensis	72	23	2 149,97	266 364	144 054 (54 %)	10,54
Šumava	92	19	3 316,87	160 281	83 582 (52 %)	8,7
Glacensis	93	37	2 068,94	517 151	270 559 (52 %)	7,99
Praděd	71	10	1 799,20	128 065	66 247 (52 %)	16,59
Silesia	61	12	1 150,90	226 792	115 570 (51 %)	12,6
Těšínské Slezsko	41	9	763,21	352 588	173 342 (49 %)	18,1
Beskydy	63	5	971,65	164 190	79 848 (49 %)	13,56
Bílé Karpaty	176	21	2 640,60	410 096	209 368 (51 %)	9,82
Pomoraví	74	28	1 726,56	668 483	349 401 (52 %)	10 87
Silva Nortica	40	17	1 630,55	261 761	137 458 (53 %)	6,64

Zdroj: www.czso.cz

Největší počet měst a obcí má euroregion Bílé Karpaty (197) a také euroregion Nisa (185). Naopak nejmenší počet měst a obcí mají euroregiony Těšínské Slezsko (50) a Beskydy (68). Největší katastrální plochu má euroregion Šumava (3 316,87 km²) a nejmenší euroregion Těšínské Slezsko (763,21 km²). Největší počet bydlících byl v euroregionu Pomoraví (668 483) a nejmenší v euroregionu Praděd (128 065). Nejvyšší počet ekonomicky aktivního obyvatelstva vyjádřený v procentech je v euroregionu Egrensis (54 %) a nejnižší počet je v euroregionech Těšínské Slezsko a Beskydy (49 %). Míra registrované nezaměstnanosti za rok 2005, byla nejvyšší v euroregionu Praděd (16,59 %) a nejnižší v euroregionu Silva Nortica (6,64 %).

4 CÍLE A VÝSLEDKY EUROREGIONŮ V ČESKÉ REPUBLICE

4.1 Cíle euroregionů

4.1.1 Hlavní cíle euroregionů v ČR

Hlavní cíle euroregionů jsou stanoveny již při jejich založení. Při bližším zkoumání těchto cílů jsem dospěla k závěru, že všechny euroregiony je mají stanoveny velice podobně. Jedná se především o podporu spolupráce a rozvoje v těchto oblastech:

- územní plánování,
- životní prostředí,
- doprava a infrastruktura,
- trh práce,
- vzdělání,
- kultura a sport,
- zdravotnictví a sociální péče,
- životní podmínky obyvatel,
- ochrana před živelnými pohromami,
- cestovní ruch.

Tyto cíle, které si jednotlivé euroregiony vymezily, mohou být všechny financovány ze zdrojů Evropské unie, přesněji z Evropského fondu pro regionální rozvoj.

4.1.2 Globální cíle jednotlivých OP Přeshraniční spolupráce

Globální cíle jednotlivých euroregionů jsou již vymezeny v kapitole 2.2.4. Pro porovnání s hlavními cíli euroregionů je uvedeme pro lepší přehlednost v tabulce.

Při porovnání hlavních cílů euroregionů s globálními cíli jednotlivých OP Přeshraniční spolupráce je zřejmé, že hlavní cíle euroregionů korespondují s globálními cíli OP Přeshraniční spolupráce. Z toho vyplývá, že cíle, které si euroregiony stanovily, mohou být financovány prostřednictvím jednotlivých OP Přeshraniční spolupráce.

Tab. č. 11: Globální cíle OP Přeshraniční spolupráce

Operační program přeshraniční spolupráce	Globální cíl
ČR - Bavorsko	Další rozvoj česko-bavorského příhraničí jako společného a perspektivního životního, přírodního a hospodářského prostoru, posílení konkurenceschopnosti česko-bavorské příhraniční oblasti a zlepšení udržitelnosti životních podmínek pro její obyvatele.
ČR - Sasko	Realizace přeshraničních hospodářských, sociálních a ekologických aktivit prostřednictvím společných strategií podporujících udržitelný teritoriální rozvoj.
ČR - Rakousko	Rozšíření a prohloubení spolupráce v přeshraničním regionu a podpora udržitelného ekonomického rozvoje přeshraničního regionu formou odstraňování existujících bariér a posilování celkového rozvojového potenciálu území.
ČR - Slovensko	Růst koheze a konvergence přeshraničního regionu. Vytvářet funkční síť spolupracujících autorit s cílem podporovat udržitelný, integrovaný ekonomický, environmentální, sociální a kulturní integrovaný rozvoj přeshraničního regionu prostřednictvím zlepšení dostupnosti , rozvoje informatizace, turismu , zachováním a rozvojem kulturních tradic.
ČR - Polsko	Podpora socioekonomického rozvoje území česko-polského příhraničí posilováním jeho konkurenceschopnosti a soudržnosti a propagací partnerské spolupráce jeho obyvatel.

Zdroj: NSRR

4.2 Výsledky euroregionů

4.2.1 Usnesení Evropského parlamentu o roli euroregionů v rozvoji RP

To, že jsou euroregiony důležité nejen pro odstraňování překážek a nerovností přes hranice jednotlivých států, ale také pro navazování nových kontaktů, si uvědomuje i Evropský Parlament. V roce 2004 vydal usnesení, které se týká právě role euroregionů v rozvoji regionální politiky.

Evropský parlament ve svém usnesení konstatuje, že přeshraniční spolupráce má pro evropskou soudržnost a integraci zásadní význam, a tudíž musí být široce podporována. Vyzývá proto členské státy, aby podporovaly využívání euroregionů jako jednoho z nástrojů přeshraniční spolupráce. Poukazuje na to, že euroregion nebo podobná struktura plní významné přeshraniční úkoly jako např.:

- informační místa a střediska služeb pro občany, instituce, regionální a místní orgány,
- ohnisko společných hodnot, cílů a strategií,
- hnací motor řešení přeshraničních problémů,
- mluvčí ve všech přeshraničních otázkách.

Evropský parlament dále zdůrazňuje, že přeshraniční spolupráce poskytuje vhodný přístup k řešení každodenních problémů na obou stranách hranice, zejména v hospodářské, sociální a kulturní oblasti a v oblasti životního prostředí. Dále zdůrazňuje, že přeshraniční spolupráce významně přispívá k provádění Lisabonské strategie pomocí:

- společných inovací a výzkumu,
- přeshraničních sítí pro výzkum a vývoj,
- výměny osvědčených postupů a zkušeností. (Usnesení EP, 2004)

4.2.2 Asociace evropských hraničních regionů (AGEG/AEBR)

Návrh založit evropskou asociaci nebo sdružení hraničních regionů byl poprvé vznesen v roce 1965 na Mezinárodní konferenci regionálního plánování v Basileji. Po intenzivních přípravných pracích založilo 10 hraničních regionů 17. – 18. června 1971 na zámku Anholt stálou konferenci evropských hraničních regionů, která přijala jméno Asociace evropských hraničních regionů.

Nejdůležitějším partnerem AEBR v 70. A 80. letech byla Rada Evropy. Silné kontakty AEBR vybudovala rovněž s Evropskou komisí, Evropským parlamentem, Radou evropských obcí a regionů (CEMR) a samotnými hraničními regiony.

AEBR je registrovanou asociací se sídlem v Gronau ve Spolkové republice Německo. Od svého založení v roce 1971 se AEBR postupně rozrůstala a v současnosti zastupuje více než 170 hraničních regionů po celé Evropě (členů i příznivců).

Cíle a úkoly AEBR popisují stanovy přijaté 25. listopadu 1993 v italském Terstu. Tyto stanovy určují povahu a formu spolupráce mezi evropskými hraničními a příhraničními regiony sdruženými v AEBR. Asociace pracuje pro evropské hraniční regiony a k jejím cílům patří zejména podporovat a koordinovat vzájemnou spolupráci regionů v rámci Evropy, propagovat výměnu zkušeností a informací s ohledem na společné zájmy v oblasti přeshraniční spolupráce a zastupovat tyto společné zájmy při jednání s parlamenty, orgány, úřady a institucemi států a nadnárodních organizací.

Práce AEBR zahrnuje:

- realizaci programů a projektů, žádostí o financování a administrativu s tím spojenou,
- organizaci akcí zaměřených na přeshraniční problematiku,
- pomoc s řešením příhraničních problémů a podporu speciálně zaměřených aktivit,
- přípravu a realizaci společných opatření,
- rozvoj Centra pro evropské hraniční a příhraniční regiony a úzkou spolupráci, s Evropskou unií a Radou Evropy,
- poskytování informací o přeshraniční problematice evropským politikům veřejnosti.

Přestože Euroregion Silesia není členem AEBR, je pravidelně informován o dění i událostech týkajících se činnosti této asociace, zapojuje se do její činnosti a spolupracuje s ní.

Ocenění Asociace evropských hraničních regionů pro euroregion Silesia

Od roku 2002 AEBR každoročně vyhlašuje soutěž o cenu přeshraniční spolupráce s názvem „Sail of Papenburg“. Tato soutěž byla poprvé vyhlášena a finančně podpořena regionem Ems Dollart (jeden z 5 euroregionů v holandsko-německém příhraničí s přístavem Papenburg). Výsledky soutěže jsou vždy slavnostně vyhlašovány na každoročním zasedání Valné hromady AEBR.

V roce 2006 byl do soutěže přihlášen projekt „Border Crossing v Euroregionu Silesia“. Cílem této studie v úseku Bartultovice-Trzebina-Bohumín-Chalupki bylo zjistit intenzitu dopravy na stávajících a nově navrhovaných hraničních přechodech (cyklisté, pěší, osobní a nákladní doprava). Na základě požadavků dotčených samospráv byl dále navržen potřebný rozsah propojení infrastruktury včetně návrhů technických opatření a odhadu nákladů. Slavnostní vyhlášení výsledků proběhlo dne 24. 11. 2006 ve městě Pamplona ve španělském příhraničním regionu Navarra. Euroregion Silesia získal za svůj projekt čestné uznání. (Euroregion Silesia, 2010)

4.2.3 Fond mikroprojektů

Cílem podpory Fondu je jednak vytváření přeshraniční integrace a posílení dlouhodobých forem spolupráce, stejně tak jako vytváření a posilování kontaktů, trvalá přeshraniční spolupráce obyvatel, regionů a regionálních struktur. Naplnění těchto cílů umožňuje Fond svým přístupem k financování menších akcí, které jsou založeny na bázi regionálních potřeb a mají evidentní přeshraniční dopad. Fond tedy podporuje zejména neinvestiční projekty menšího rozsahu v oblasti přeshraničních aktivit.

Jde především o podporu nových aktivit s dopadem na podporované území, aktivit směřujících k rozvoji přeshraniční spolupráce a vytváření nových vazeb mezi subjekty, které realizují své aktivity. Mikroprojekty budou zaměřeny především na oblast rozvoje mezilidských přeshraničních vztahů, společenských, osvětových a kulturních aktivit. Podporované jsou i mikroprojekty zaměřené na zlepšení infrastruktury daného území, především z oblasti městské a turistické vybavenosti s přeshraničním dopadem.

Minulé zkušenosti ukázaly, že Fond mikroprojektů je účinným mechanismem k podpoře akcí malého rozsahu a umožňuje využívání prostředků na podporu rozpočtově malých, ale z hlediska významu velmi přínosných projektů pro navazování a rozšiřování kontaktů mezi partnery z obou částí hranice.

Jako u velkých projektů musí dva partneři realizovat projekt společně. Musí být splněny minimálně dvě podmínky z následujících čtyř:

- společná příprava,
- společná realizace,
- společný personál,
- společné financování.

Rozmezí finančního příspěvku z ERDF pro jednotlivé mikroprojekty spolufinancované Fondem mikroprojektů:

- Minimální částka: 2 000 euro
- Maximální částka: 30 000 euro

Přitom výše podpory z ERDF nesmí přesáhnout 85 % celkových způsobilých veřejných výdajů mikroprojektu a zároveň částku 30 000 euro. Celkový rozpočet mikroprojektu může činit maximálně 40 000 euro. (Region Bílé Karpaty, 2009)

Existuje mikroprojekt a velký projekt, mezi kterými jsou rozdíly. Jedním z těchto rozdílů je finanční rozpětí. U malého projektu je maximální výše dotace EU 30 000 euro a u velkého projektu není maximální výše dotace určena.

Fond mikroprojektů je realizován prostřednictvím přeshraniční spolupráce České republiky a příslušného státu:

- Přeshraniční spolupráce ČR – Sasko (euroregiony: Nisa, Labe, Krušnohoří, Egrensis)
- Přeshraniční spolupráce ČR – Bavorsko (euroregiony: Egrensis, Šumava)
- Přeshraniční spolupráce ČR – Rakousko (euroregiony: Silva Nortica, Pomoraví)
- Přeshraniční spolupráce ČR – Slovensko (euroregion Bílé Karpaty, Beskydy)
- Přeshraniční spolupráce ČR – Polsko (euroregiony: Beskydy, Silesia, Praděd, Glacensis, Nisa, Těšínské Slezsko)

Pro představu o finančních prostředcích ve fondu mikroprojektů jsem vybrala OP přeshraniční spolupráci ČR – Polsko, a to z toho důvodu, že je zde alokován nejvyšší počet finančních prostředků.

Tab. č. 12: Finanční prostředky fondu mikroprojektů ČR – Polsko (euro)

Název euroregionu	Česká část	Polská část	Celkem
Nisa	2 990 000	3 900 000	6 890 000
Glacensis	6 965 000	5 000 000	11 965 000
Praděd	4 385 000	5 000 000	9 385 000
Silesia	3 063 000	3 900 000	6 963 000
Těšínské Slezsko	2 483 000	3 000 000	5 483 000
Beskydy	850 000	2 355 868	3 205 868
Celkem	20 736 000	23 155 869	43 891 869

Zdroj: www.euroregion-silesia.cz

Nejvyšší počet finančních prostředků má euroregion Glacensis a nejmenší euroregion Beskydy. Na webových stránkách česko-polské spolupráce je uvedeno čerpání finančních prostředků do 28. 2. 2010.

Tab. č. 13: Čerpání finančních prostředků k 28. 2. 2010

Název euroregionu	Česká část	%	Polská část	%
Nisa	825 695	27,61	1 618 154	41,49
Glacensis	2 796 578	40,15	2 280 257	45,61
Praděd	1 789 995	40,82	1 756 386	35,13
Silesia	707 868	23,11	1 468 456	37,65
Těšínské Slezsko	581 268	47,24	1 035 289	34,51
Beskydy	272 976	32,11	370 396	15,72
Celkem	6 974 380	33,63	8 529 154	36,83

Zdroj: www.cz-pl.eu

Z tabulky č. 15 můžeme říct, že v české části bylo v období 2007 – 28. 2. 2010 vyčerpáno v české části euroregionu 33,63 % prostředků určených pro fond mikroprojektů v rámci OP Přeshraniční spolupráce Česká republika – Polsko. Do roku 2013 tedy zbývá vyčerpat 66,37 % prostředků.

Ze studia jednotlivých schválených projektů jsem zjistila, že projekty se zaměřují především na oblast kultury, zachování tradic, navazování kontaktů, pořádání kulturních akcí, rozvoj cestovního ruchu, pořádání sportovních akcí, pěší turistiku i cykloturistiku...

4.3 Srovnání euroregionů Nisa, Praděd, Šumava a Beskydy

Pro srovnání a dopady výsledků činností euroregionů, především Fondu mikroprojektů, jsem si vybrala čtyři euroregiony: Nisu, Praděd, Šumavu a Beskydy. Každý z těchto euroregionů sousedí s jedním nebo i více našimi sousedy, jak můžeme vidět v následující tabulce.

Z tabulky č. 16 je zřejmé, že euroregiony byly vybrány tak, aby sousedily se všemi našimi sousedy, čili s Německem, Rakouskem, Polskem a Slovenskem.

Tab. č. 14: Sousedící státy euroregionů

Euroregion	Sousední stát
Šumava	Německo, Rakousko
Praděd	Polsko
Beskydy	Polsko, Slovensko
Nisa	Německo, Polsko

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Protože souhrnná data za euroregiony nejsou dostupná, rozhodla jsem se použít údaje za okresy euroregionů a to tak, že využiji ty okresy, které mají více než 50 % měst a obcí, které jsou členy euroregionu.

Tab. č. 15: Okresy vybraných euroregionů v roce 2005

	Počet obcí celkem	Počet členů euroregionu	Počet členů euroregionu v %
EUROREGION ŠUMAVA			
Okres Český Krumlov	24	46	52 %
Okres Domažlice	7	86	8 %
Okres Klatovy	28	95	29 %
Okres Prachatice	33	65	51 %
EUROREGION PRADĚD			
Okres Jeseník	23	24	96 %
Okres Bruntál	48	68	71 %
EUROREGION BESKYDY			
Okres Frýdek – Místek	60	77	78 %
Okres Karviná	2	16	13 %
Okres Nový Jičín	1	57	2 %
EUROREGION NISA			
Okres Česká Lípa	32	59	54 %
Okres Jablonec nad Nisou	26	34	76 %
Okres Liberec	52	57	91 %
Okres Děčín	18	52	35 %
Okres Mladá Boleslav	1	123	1 %
Okres Semily	16	65	25 %

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Porovnáním počtu obyvatel, stěhování obyvatel a míry nezaměstnanosti chci zjistit, co se dělo s danými údaji za období 2000 – 2008 a zda můžeme říci, že tyto ukazatele se v průběhu let zlepšily, což by znamenalo, že euroregiony již nemusí být vnímány jako zaostalé regiony, ale jako neustále se rozvíjející regiony s velkým potenciálem v mnoha oblastech. Poslední srovnávanou oblastí bude oblast kultury ,a to z toho důvodu, že převážná většina projektů se zaměřuje právě na tuto oblast. Zjistíme tedy počty muzeí, galerií, výstav a expozic.

4.3.1 Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa

Při zjišťování počtu obyvatel ve vybraných euroregionech vycházím z přílohy č. 1. Pro lepší přehlednost o vývoji je barevná škála použita za každý euroregion zvlášť.

Tab. č. 16: Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
2000	110 852	142 893	209 504	353 803
2001	110 880	142 384	209 220	352 170
2002	111 227	141 909	209 198	352 156
2003	111 418	141 476	209 377	352 681
2004	111 672	140 971	209 316	352 793
2005	112 178	140 434	209 326	354 435
2006	112 410	140 000	209 585	356 200
2007	112 731	139 713	210 369	359 251
2008	113 064	139 272	211 070	362 627

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování (viz příloha č. 1)

Nejméně obyvatel má euroregion Šumava a naopak nejvíce euroregion Nisa. Z barevné škály zjišťujeme, že vývoj počtu obyvatel byl v euroregionech Šumava a Praděd úplně opačný a naopak euroregiony Beskydy a Nisa měly průběh velmi podobný. U tří euroregionů z vybraných čtyř tedy můžeme říci, že jejich vývoj v počtu obyvatel se výrazně zlepšil. Pro lepší přehled se podíváme na následující tabulku, která vyjadřuje přírůstky a úbytky počtu obyvatel v jednotlivých euroregionech. Je ale důležité zjistit, jestli přírůstek obyvatel byl z důvodu přirozeného přírůstku obyvatel, nebo z důvodu stěhování obyvatel do euroregionu kvůli např. větší atraktivnosti euroregionu. Tyto údaje zjistíme v podkapitole 4.3.2.

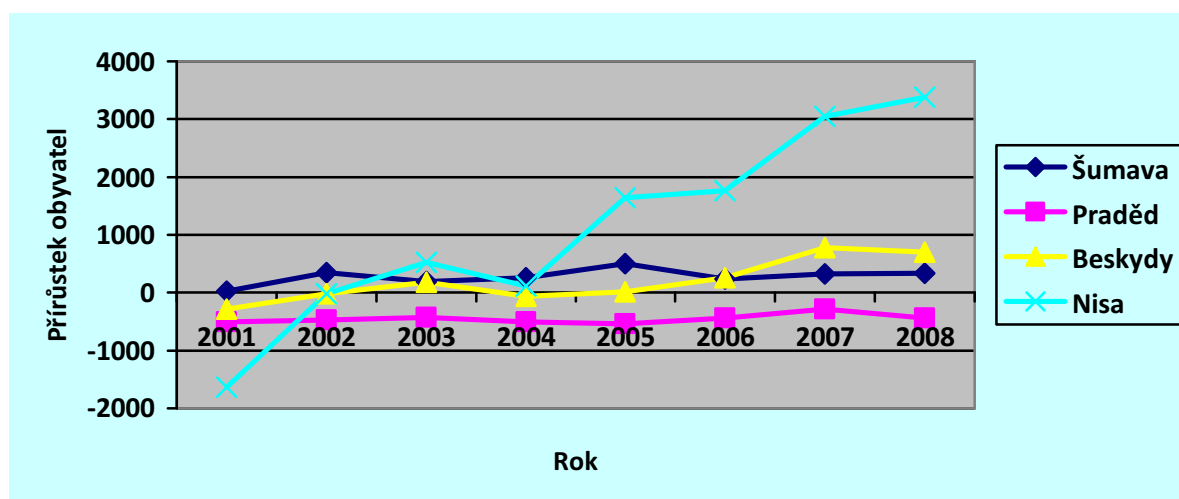
Tabulka č. 19 a graf č. 2 znázorňují meziroční přírůstky počtu obyvatel v jednotlivých euroregionech. Barevná škála v tabulce je použita v rámci každého euroregionu zvlášť, abychom viděli rozdíly v každém euroregionu v průběhu let. Z celkového přírůstku počtu obyvatel v letech 2000 – 2008 můžeme říct, že nejvyšší přírůstek za tyto roky je v euroregionu Nisa (8 824 obyvatel), dále v euroregionu Šumava (2 212 obyvatel), v euroregionu Beskydy (1 566) a úbytek je v euroregionu Praděd (-3 621 obyvatel). Pouze kladná čísla se vyskytují za dané období v euroregionu Šumava a pouze záporná čísla jsou v euroregionu Praděd. Podobný vývoj počtu obyvatel je v euroregionech Beskydy a Nisa.

Tab. č. 17: Meziroční přírůstky počtu obyvatel ve vybraných euroregionech

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
2000 – 2001	28	-509	-284	-1 633
2001 – 2002	347	-475	-22	-14
2002 – 2003	191	-433	179	525
2003 – 2004	254	-505	-61	112
2004 – 2005	506	-537	10	1 642
2005 – 2006	232	-434	259	1 765
2006 – 2007	321	-287	784	3 051
2007 - 2008	333	-441	701	3 376
Celkem 2000 - 2008	2 212	-3 621	1 566	8 824

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Graf č. 2: Meziroční přírůstky počtu obyvatel ve vybraných euroregionech

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

4.3.2 Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionech Šumava, Praděd, Beskydy, Nisa

Nyní se budeme zabývat zjištěním, zdali přírůstek obyvatel je z důvodu přirozeného přírůstku, nebo z důvodu stěhování obyvatel do euroregionu. Přírůstek či úbytek ve vybraných euroregionech je vypočítán pomocí tabulek v příloze č. 2.

V tabulce č. 20 jsou hodnoty barevně vyznačeny v rámci všech euroregionů. Nejvyšších přírůstků dosahuje euroregion Nisa, a to v posledních čtyřech letech. Naopak euroregion Praděd se pohybuje v rámci celého sledovaného období v červených číslech. Euroregiony Šumava a Beskydy se pohybují především v plusových hodnotách. Můžeme tedy říci, že

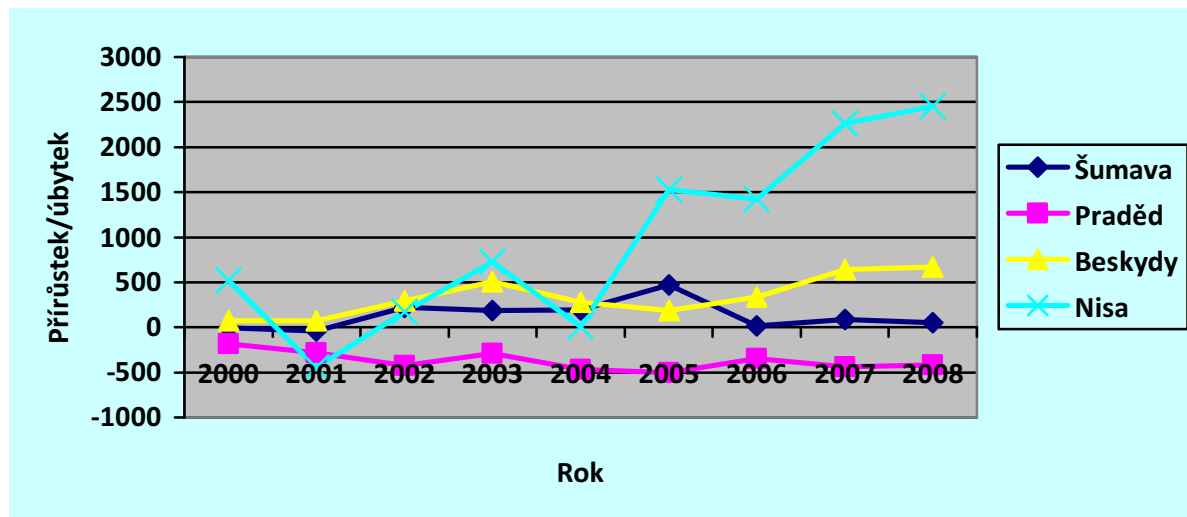
údaje z tabulky č. 18 a 19 jsou ovlivněny stěhováním obyvatel do euroregionu (euroregion Šumava, Beskydy a Nisa), nebo vystěhováním z euroregionu, a to v případě euroregionu Praděd. Grafické znázornění můžeme vidět v grafu č. 3.

Tab. č. 18: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
2000	-8	-184	72	522
2001	-43	-282	76	-449
2002	219	-427	292	173
2003	186	-293	506	727
2004	193	-470	278	9
2005	473	-504	189	1 529
2006	14	-345	338	1 426
2007	87	-436	639	2 261
2008	52	-416	669	2 452
Celkem	1 173	-3 357	3 056	8 660

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování (viz. příloha č. 2)

Graf č. 3: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

V následující tabulce jsou hodnoty z tabulky č. 18 přepočteny pro lepší srovnání na 1000 obyvatel.

Tab. č. 19: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech na 1000 obyvatel

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
2000	-0,1	-1,3	0,3	1,5
2001	-0,4	-2	0,4	-1,3
2002	2	-3	1,4	0,5
2003	1,7	-2,1	2,4	2,1
2004	1,7	-3,3	1,3	0
2005	4,2	-3,6	0,9	4,3
2006	0,1	-2,5	1,6	4
2007	0,8	-3,1	3	6,3
2008	0,5	-3	3,2	6,8

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Údaje v tabulce č. 21, které jsou vyznačeny růžově, jsou nad průměrem a údaje, které nejsou označeny, se nacházejí pod průměrem. Průměr mezi těmito euroregiony činí 0,7 obyvatel na 1000 obyvatel.

4.3.3 Míra nezaměstnanosti

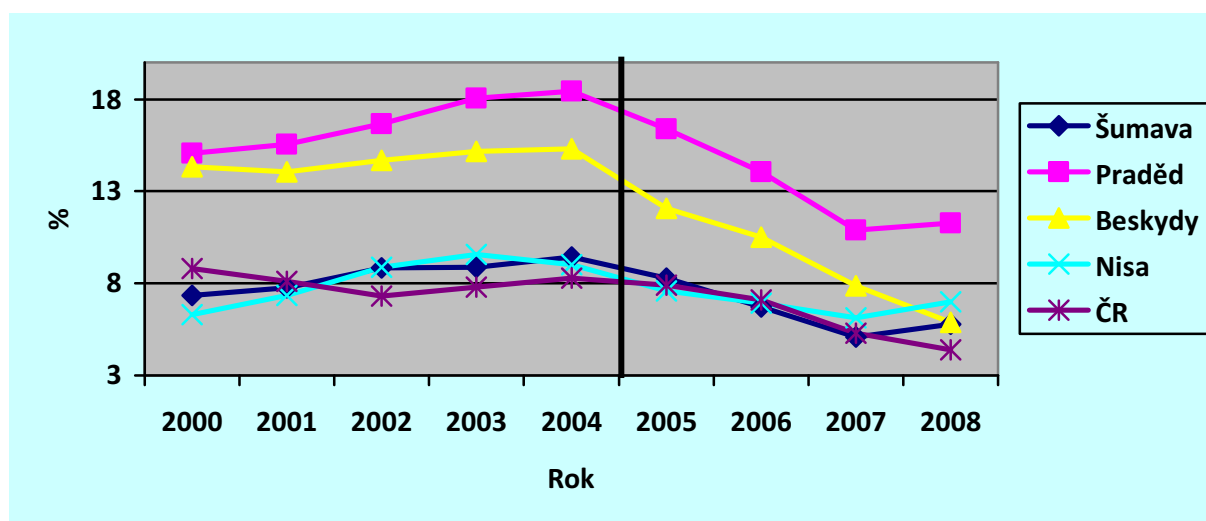
Následující tabulka znázorňuje míry nezaměstnanosti v jednotlivých okresech euroregionu Nisa. Je důležité si uvědomit, že od června 2004 je pro výpočet míry nezaměstnanosti použita nová metodika výpočtu. Z tohoto důvodu bychom měli míru nezaměstnanosti srovnávat od roku 2000 do roku 2005 a od roku 2005 do roku 2008.

Tab. č. 20: Míra registrované nezaměstnanosti ve vybraných euroregionech (v %)

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa	Průměr ČR
2000	7,36	15,08	14,32	6,30	8,8
2001	7,78	15,54	14,06	7,34	8,1
2002	8,84	16,65	14,67	8,86	7,3
2003	8,86	18,06	15,17	9,56	7,8
2004	9,42	18,45	15,29	9,02	8,3
2005	8,27	16,40	12,06	7,60	7,9
2006	6,72	14,05	10,51	6,92	7,1
2007	5,08	10,89	7,87	6,12	5,3
2008	5,77	11,29	5,90	6,99	4,4

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování (viz. příloha č. 3)

Graf č. 4: Míra registrované nezaměstnanosti ve vybraných euroregionech v %

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

V tabulce č. 20 a grafu č. 4 jsou míry registrované nezaměstnanosti ve vybraných euroregionech a pro srovnání také průměr míry nezaměstnanosti za celou ČR. Nejvyšší míra nezaměstnanosti za celé sledované období je v euroregionu Praděd. Euroregion Beskydy zaznamenával míru registrované nezaměstnanosti nad 10 % od roku 2000 do roku 2007. Odchylku od průměru ČR v jednotlivých letech můžeme vidět v tabulce č. 21.

Velmi výrazně nad průměrem ČR se pohybuje euroregion Praděd a také euroregion Beskydy. Lépe jsou na tom euroregiony Šumava a Nisa.

Můžeme říci, že míra nezaměstnanosti za období 2000 – 2004 ve všech euroregionech rostla, naopak v období 2005 – 2008 je vidět, že se míra nezaměstnanosti snižuje a odchylky od průměru ČR nejsou již tak výrazné. I v této oblasti tedy můžeme říci, že se vývoj jednotlivých euroregionů v průběhu let 2000 – 2008 zlepšil.

Tab. č. 21: Odchylka míry registrované nezaměstnanosti od průměru ČR

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
2000	-1,44	6,28	5,52	-2,5
2001	-0,32	7,44	5,96	-0,76
2002	1,54	9,35	7,37	1,56
2003	1,06	10,26	7,37	1,76
2004	1,12	10,15	6,99	0,72
2005	0,37	8,5	4,16	-0,3
2006	-0,38	6,95	3,41	-0,18
2007	-0,22	5,59	2,57	0,82
2008	1,37	6,89	1,5	2,59

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

4.3.4 Kultura

Z toho důvodu, že většina projektů z fondu mikroprojektů je zaměřena na cestovní ruch, uchování tradic, navazování kontaktů s druhou stranou... jsem se rozhodla srovnat vybrané euroregiony z hlediska počtu muzeí včetně poboček a samotných památníků a počtu galerií včetně poboček, památníků, expozic a výstav. Data za současné programovací období, které začalo v roce 2007 nejsou dostupná, proto se zaměřím na to, kdy byly euroregiony vytvořeny: Šumava – 1993, Praděd – 1997, Beskydy – 2000, Nisa – 1991.

V tabulce č. 25 i 26 jsou barevné škály použity pro každý euroregion zvlášť z důvodu lepšího přehledu o vývoji ve sledovaném období 1995 – 2006. Nejvíce muzeí a památníků má euroregion Nisa a nejméně euroregion Praděd. Ve všech euroregionech se počet muzeí a památníků v průběhu sledovaného období zvyšoval. V euroregionech Praděd a Beskydy můžeme vidět také vývoj po založení euroregionu.

Tab. č. 22: Muzea včetně poboček a samostatných památníků

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
1995	10	7	10	15
1996	13	7	11	16
1997	14	10	9	21
1998	13	10	9	22
1999	14	10	9	19
2000	14	10	9	21
2001	20	15	10	19
2002	21	14	10	23
2003	20	18	12	23
2004	20	18	14	23
2005	22	16	15	29
2006	28	22	16	30

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 23: Galerie včetně poboček, památníků, expozic a výstav

Rok	Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
1995	15	4	8	5
1996	15	4	11	6
1997	17	4	8	6
1998	19	5	8	18
1999	20	5	8	6
2000	20	6	13	14
2001	24	8	15	13
2002	27	11	22	9
2003	44	14	24	9
2004	45	12	27	9
2005	49	12	28	10
2006	50	12	28	10

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Počet galerií, expozic a výstav se také ve všech euroregionech zvyšoval, nejvýrazněji ovšem v euroregionu Šumava, kde od roku 1995 byl zaznamenán nárůst až o 35 galerií, expozic a výstav. I zde můžeme u euroregionu Praděd a Beskydy vidět vývoj po založení euroregionu, který byl lepší než před založením euroregionu.

4.3.5 Příklady projektů v jednotlivých euroregionech

Nyní se podíváme na příklady projektů jednotlivých euroregionů bez ohledu na to, s kterou zemí je tento projekt spojen.

Tab. č. 24: Příklady projektů v jednotlivých euroregionech

Šumava	Praděd	Beskydy	Nisa
Odborné vzdělávání v Čechách a Německu	I přes hranice poznáme své tradice	Dny česko-polského partnerství v euroregionu Beskydy	Součinnost tanečních spolků Česká Lípa – Hoyerswerda
Anenská pouť a staročeský jarmark	Českopolský veletrh řemesel Krnov 2010	Česko-polská spolupráce dobrovolných hasičů v Dolních Domaslavicích	Přeshraniční aktivity spolků vedoucích k motivaci německých a českých dětí pro chov čistokrevných králíků
Propagační materiál a společný výlet seniorů	Léto tenisu – Vrbno 2009	Turistický informační systém obce Dobrá	Týden seniorů
Dvoujazyčná webová prezentace a rozvojová strategie	Poznejte nás lépe, sousedé	Tanec bez hranic	Sport a kultura bez hranic
Připomenutí židovské kultury a historie	Bartolomějská pouť	Naučná stezka Prašivá	Spolu ve škole, spolu za školou
Úprava bruslařské dráhy na lipenském jezeře	S přáteli za sportem, poznáním a lidovou tradicí	Život u nás a u sousedů	V mateřské škole poznat souseda za hranicí a prožít společné chvíle
Prohloubení partnerské spolupráce předškolních zařízení – mateřské školy	Rozvoj cestovního ruchu v česko-polském příhraničí Krnovska	O pohár euroregionu Beskydy	Překonat hranice – společně objevit, prožít a chránit přírodu a sousední zemi
Nacházení společných tradic	Smějme se a učme se společně	Frýdkem- Místkem na kole	Společný život v trojzemí
Podpora marketingu CR – mikroregionu Horní Vltava – Boubínsko	Mezinárodní fotbalový turnaj přípravek	Bašťanské léto	Partnerství bez hranic
Folklór bez hranic	Uměním ke společné budoucnosti	Česko-polský den v rámci festivalu Muzikantské žně	Společné zvyky v euroregionu Nisa

Zdroj. www.europaded.cz, www.neisse-nisa-nysa.org, www.euroregio.cz, www.regionbeskydy.cz

5 ZÁVĚR

Hlavním cílem mé práce bylo zjistit význam a výsledky euroregionů v České republice. Euroregiony jsou dle mého názoru velmi důležité, a to mohu podložit i usnesením Evropského Parlamentu z roku 2004, který konstatuje, že přeshraniční spolupráce má pro evropskou soudržnost a integraci zásadní význam, a proto musí být široce podporována. Euroregiony by měly být užívány jako nástroj přeshraniční spolupráce. Dle mého názoru byly euroregiony a přeshraniční spolupráce pro Českou republiku nejvýznamnější před vstupem ČR do EU, a to z toho důvodu, že existovaly velké rozdíly na obou stranách hranice, které bránily v dalším rozvoji tohoto území.

Dalším důkazem o významu euroregionů je ocenění, které bylo uděleno euroregionu Silesia Asociací evropských hraničních regionů. I když euroregion Silesia není jejím členem, byl její projekt „Border Crossing“, který se zabývá propojením infrastruktury, přihlášen v roce 2006 do soutěže přeshraniční spolupráce a za svůj projekt získal čestné uznání.

Dalším z cílů mé práce bylo zjistit, čím se euroregiony obecně zabývají. Zjistila jsem, že rozsah zaměření euroregionů je velmi široký, ale hlavní myšlenkou je vždy odstranit nerovnosti na obou stranách hranice. Mezi hlavní cíle euroregionů tak patří především: regionální rozvoj a územní plánování, problematika nezaměstnanosti, ochrana životního prostředí, vzájemná pomoc v případě živelných pohrom, vzdělávání, kultura, volný čas a sport, turistika, agroturistika, cykloturistika, doprava a komunikace atd. Euroregiony jsou také velmi důležité pro výměnu zkušeností mezi dvěma nebo více státy. Dále jsem zjišťovala, zda jsou tyto obecné cíle euroregionů v souladu s globálními cíli OP Přeshraniční spolupráce. Zjistila jsem, že cíle euroregionů jsou v souladu s globálními cíli. Hlavní myšlenkou těchto cílů je totiž socioekonomický, kulturní a environmentální rozvoj, ochrana životního prostředí, podpora turismu a rozvoj dopravy.

Pro srovnání euroregionů a zjištění vývoje v průběhu času jsem si vybrala čtyři euroregiony, které sousedí se všemi našimi sousedními státy. Mezi tyto euroregiony patří: Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa. Protože údaje za euroregiony jsou dostupné maximálně za jeden rok, rozhodla jsem se tyto údaje přibližně vypočítat a to tak, že jsem se zaměřila na okresy. Zjistila jsem si počet měst a obcí z jednotlivých okresů, které tvoří euroregion, a pokud počet těchto měst a obcí byl více než 50 % měst a obcí daného okresu, tak jsem tento okres započítala do daného euroregionu. Údaje, které jsem zjišťovala, se týkaly počtu

obyvatel, stěhování obyvatel, míry nezaměstnanosti a počtu galerií a muzeí. Vývoj těchto ukazatelů v jednotlivých euroregionech se v průběhu času zlepšoval. Zjistila jsem přírůstek obyvatel v jednotlivých euroregionech a také, že k tomuto přírůstku došlo především díky stěhování obyvatel do euroregionu. Je tedy zřejmé, že euroregiony by již neměly být vnímány jako zaostalá a neatraktivní místa pro život, ale jako atraktivní rozvíjející se místa s velkým potenciálem rozvoje, a to právě pomocí spolupráce s partnery na druhé straně hranice. Dále jsem zjistila, že míra nezaměstnanosti ve většině sledovaných euroregionů také klesala a odchylka od průměru České republiky již není tak výrazná. Po zjištění, že euroregiony se hodně zaměřují na kulturu, umění, tradice a historii jsem se rozhodla zjistit také počet galerií, muzeí, památníků, výstav a expozic. Nárůst byl znatelný ve všech euroregionech.

Euroregiony financují své projekty pomocí OP Přeshraniční spolupráce, která spadá do cíle Evropská územní spolupráce. Financování probíhá nejčastěji pomocí fondu malých projektů, kde rozmezí pro projekt je 2 000 – 30 000 euro. Prostudováním schválených projektů jednotlivých euroregionů jsem zjistila, že se zaměřují především na kulturu, tradice, sport, cestovní ruch a vzdělávání. Tyto projekty bezesporu napomáhají odstraňování pomyslných bariér mezi dvěma národy na obou stranách hranice. Existují i projekty na ochranu životního prostředí, rozvoj dopravy, odstraňování nezaměstnanosti atd., ale podle mého názoru je hlavní myšlenkou euroregionů především sbližování národů, které pak mohou spolupracovat v mnoha oblastech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Asociace evropských hraničních regionů. [online]. 2010 [cit. 2010-03-23]. Dostupné z www: <http://www.euroregion-silesia.cz/show_text.php?id=cinnost-AGEG-AEBR>.

Euroregion Beskydy. [online]. [cit. 2010-04-08]. Dostupné z www: <http://www.regionbeskydy.cz/Content/fmr.aspx?clanekid=3103&mnid=mc_x1_7>.

Euroregion Nisa. [online]. [cit. 2010-04-08]. Dostupné z www: <<http://www.neisse-nisa-nysa.org/>>.

Euroregion Nisa. [online]. 2010 [2010-03-24]. Dostupné z www: <http://notes2.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/euroregion_nisa_ps>.

Euroregion Šumava. [online]. [cit. 2010-04-08]. Dostupné z www: <<http://www.euregio.cz/euregio/index.php>>.

Euroregion. [online]. 2009 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z www: <<http://cs.wikipedia.org/wiki/Euroregion>>.

Euroregiony v ČR. [online]. 2007 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/p/1372-05>>.

Euroregiony. [online]. 2007 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z www: <http://ec.europa.eu/ceskarepublika/cr_eu/euroregions/index_cs.htm>.

Fond mikroprojektů. [online]. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z www: <<http://www.regionbilekarpaty.cz/fmp.html>>.

Historie. [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www: <<http://www.cil3.cz/historie.htm>>.
Jihočeský kraj - kulturní zařízení v okresech. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www: <http://www.risy.cz/kulturni_zarizeni_okres_jihocesky_kraj>.

Jihočeský kraj – okresy. [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/xcr/redakce.nsf/i/okresy>>.

JIROUSEK, Adam. *Perspektiva českých euroregionů po vstupu do EU.* [online]. 2004 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z www: <http://www.europeum.org/disp_article.php?aid=697>.

JIROUŠEK, Jan. *Euroregiony.* [online]. 2003 [cit. 2010-03-18]. Dostupné z www: <<http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/rozvoj-regionu/euroregiony/1001179/5159/>>.

Liberecký kraj – kulturní zařízení v okresech. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www: <http://www.risy.cz/kulturni_zarizeni_okres_liberecky_kraj>.

Liberecký kraj – okresy. [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/xl/redakce.nsf/i/okresy>>.

Moravskoslezský kraj – kulturní zařízení v okresech. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www: <http://www.risy.cz/kulturni_zarizeni_okres_moravskoslezsky_kraj>.

Moravskoslezský kraj – okresy. [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www: <<http://www.czso.cz/xt/redakce.nsf/i/okresy>>.

Národní strategický referenční rámec 2007 – 2013. [online]. [cit. 2009-10-09]. Dostupné z www: <www.institutumeni.cz/res/data/005/000590.doc>.

Nařízení Evropského Parlamentu a Rady (ES) č. 1080/2006 ze dne 5. července 2006 o Evropském fondu pro regionální rozvoj. [online]. [cit. 2009-10-09]. Dostupné z www: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210:0012>.

Nařízení Rady č. 1083/2006, o obecných ustanoveních o Evropském fondu pro regionální rozvoj, Evropském sociálním fondu a Fondu soudržnosti. [online]. [cit. 2009-10-08]. Dostupné z www: <eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2006:210...CS>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Bruntál. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0801&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Česká Lípa. [online]. [cit. 2010-04-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0511&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Český Krumlov. [online]. [cit. 2010-04-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0312&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Frýdek Místek. [online]. [cit. 2010-03-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0802&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení - Jablonec nad Nisou. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0512&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Jeseník. [online]. [cit. 2010-04-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0711&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení - Liberec. [online]. [cit. 2010-04-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0512&aktualizuj=Aktualizovat>.

Návštěvnost hromadných ubytovacích zařízení – Prachatice. [online]. [cit. 2010-04-07].

Dostupné z www:

<http://vdb.czso.cz/vdbvo/tabparam.jsp?vo=tabulka&childsel0=3&cislatab=CRU9010CU&kapitola_id=39&voa=tabulka&go_zobraz=1&childsel0=3&druh_1835334=51&pro_4744346=CZ0315&aktualizuj=Aktualizovat>.

NOVOTNÁ, Martina. *Regionální politika EU*. 1.vyd. Ostrava, 2007. 206 s. ISBN 978-80-248-1413-1.

O programu Fond. [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www:

<<http://www.europraded.cz/index.php?show=FM-o-programu-fond>>.

Olomoucký kraj – kulturní zařízení v okresech. [online]. [cit. 2010-04-07]. Dostupné z www:

<http://www.risy.cz/kulturni_zarizeni_okres_olomoucky_kraj>.

Olomoucký kraj – okresy. [online]. 2010 [cit. 2010-04-06]. Dostupné z www:

<<http://www.czso.cz/xm/redakce.nsf/i/okresy>>.

Operační program Mezuregionální spolupráce. [online]. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z www:

< <http://www.strukturalni-fondy.cz/getdoc/f7d48c79-532a-407a-b373-95bd79035231/OP-Meziregionalni-spoluprace>>.

PEKOVÁ, Irena. *OP Přeshraniční spolupráce.* [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www: <<http://www.crr.cz/cs/programy-eu/obdobi-2007-2013/cil-3-evropska-uzemni-spoluprace/op-preshranicni-spoluprace/>>.

Programy 2007 – 2013. [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www:

<<http://www.strukturalni-fondy.cz/Programy-2007-2013>>.

Rozhodnutí Rady o strategických obecných zásadách Společenství pro soudržnost z 18. 8. 2006

Spolupracovat navzdory hranicím. [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www: <http://europa.eu/success50/html/story_14_cs.html>.

Strukturální fondy. [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www: <<http://www.euroskop.cz/8639/sekce/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-a-evropsky-socialni-fond/>>.

Tabulky euroregiony. [online]. [cit. 2010-01-15]. Dostupné z www: <www.crossborderdatabase.de>.

Usnesení EP o roli euroregionů v rozvoji regionální politiky. [online]. 2004 [cit. 2010-03-23]. Dostupné z www: <<http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+REPORT+A6-2005-0311+0+DOC+XML+V0//CS>>.

VERHEUGEN, Gunter; BARNIER, Michel. *Praktický průvodce pro přeshraniční spolupráci.* [online]. [cit. 2010-03-17]. Dostupné z www: <http://www.aebr.net/publikationen/pdfs/lace_guide.cz.pdf>.

Změny ve vymezení euroregionů. [online]. [cit. 2010-03-24]. Dostupné z www: <[http://notes2.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/7B002980ED/\\$File/13720515.pdf](http://notes2.czso.cz/csu/2005edicniplan.nsf/t/7B002980ED/$File/13720515.pdf)>.

SEZNAM ZKRATEK, TABULEK, GRAFŮ A OBRÁZKŮ

Zkratky:

- AGEG/AEBR – Asociace evropských hraničních regionů
- CEMR – Rada evropských obcí a regionů
- CR – Cestovní ruch
- CRR – Centrum pro regionální rozvoj
- ČR – Česká republika
- EP – Evropský parlament
- ERDF – Evropský fond pro regionální rozvoj
- ES – Evropské společenství
- ESF – Evropský sociální fond
- EU – Evropská unie
- FS – Fond soudržnosti
- MMR – Ministerstvo pro místní rozvoj
- NSRR – Národní strategický referenční rámec
- OP – Operační program
- RP – Regionální politika

Tabulky:

Tab. č. 1: OP Přeshraniční spolupráce	14
Tab. č. 2: Finanční prostředky z fondů EU (mil. euro)	15
Tab. č. 3: Prioritní osy OP Přeshraniční spolupráce	19
Tab. č. 4: Partnerské země euroregionů	26
Tab. č. 5: Datum vzniku euroregionů.....	27
Tab. č. 7: Členské příspěvky v roce 2008	28
Tab. č. 8: Počet měst a obcí v euroregionech v roce 2006	28
Tab. č. 9: Počet obyvatel v euroregionech v letech 2006 a 2007	29
Tab. č. 10: Počet obyvatel v euroregionech v roce 2008	30
Tab. č. 11: Základní informace o euroregionech za rok 2005.....	31
Tab. č. 12: Globální cíle OP Přeshraniční spolupráce.....	34
Tab. č. 14: Finanční prostředky fondu mikroprojektů ČR – Polsko (euro)	38

Tab. č. 15: Čerpání finančních prostředků k 28. 2. 2010	39
Tab. č. 16: Sousedící státy euroregionů	39
Tab. č. 17: Okresy vybraných euroregionů v roce 2005	40
Tab. č. 18: Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa.....	41
Tab. č. 19: Meziroční přírůstky počtu obyvatel ve vybraných euroregionech.....	42
Tab. č. 20: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech	43
Tab. č. 21: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech na 1000 obyvatel.....	44
Tab. č. 22: Míra registrované nezaměstnanosti ve vybraných euroregionech (v %)	44
Tab. č. 23: Odchylka míry registrované nezaměstnanosti od průměru ČR.....	46
Tab. č. 24: Muzea včetně poboček a samostatných památníků	47
Tab. č. 25: Galerie včetně poboček, památníků, expozic a výstav	47
Tab. č. 26: Příklady projektů v jednotlivých euroregionech	48

Grafy:

Graf č. 1: Počet obyvatel v euroregionech v roce 2008	30
Graf č. 2: Meziroční přírůstky počtu obyvatel ve vybraných euroregionech.....	42
Graf č. 3: Přírůstek/úbytek stěhováním ve vybraných euroregionech	43
Graf č. 4: Míra registrované nezaměstnanosti ve vybraných euroregionech v %	45

Obrázky:

Obr. č. 1: Historie evropské územní spolupráce	9
Obr. č. 2: Mapa euroregionů České republiky	26

SEZNAM PŘÍLOH

- **Příloha č. 1:** Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa
- **Příloha č. 2:** Přírůstek počtu obyvatel v euroregionech Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa stěhováním
- **Příloha č. 3:** Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionech Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa
- **Příloha č. 4:** Muzea včetně poboček a samostatných památníků
- **Příloha č. 5:** Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav

Počet obyvatel euroregionů Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa

Tab. č. 1: Počet obyvatel euroregionu Šumava

Rok	Okres		Celkem
	Český Krumlov	Prachatice	
2000	59 507	51 345	110 852
2001	59 500	51 380	110 880
2002	59 817	51 410	111 227
2003	59 941	51 477	111 418
2004	60 144	51 528	111 672
2005	60 708	51 470	112 178
2006	61 001	51 409	112 410
2007	61 261	51 470	112 731
2008	61 516	51 548	113 064

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 2: Počet obyvatel euroregionu Praděd

Rok	Okres		Celkem
	Jeseník	Bruntál	
2000	42 597	100 296	142 893
2001	42 399	99 985	142 384
2002	42 251	99 658	141 909
2003	42 148	99 328	141 476
2004	42 014	98 957	140 971
2005	41 891	98 543	140 434
2006	41 827	98 173	140 000
2007	41 565	98 148	139 713
2008	41 404	97 868	139 272

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 3: Počet obyvatel euroregionu Beskydy

Rok	Okres	Celkem
	Frýdek - Místek	
2000	209 504	209 504
2001	209 220	209 220
2002	209 198	209 198
2003	209 377	209 377
2004	209 316	209 316
2005	209 326	209 326
2006	209 585	209 585
2007	210 369	210 369
2008	211 070	211 070

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 4: Počet obyvatel euroregionu Nisa

Rok	Okres			Celkem
	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	
2000	106 207	88 252	159 344	353 803
2001	105 885	87 934	158 351	352 170
2002	105 981	88 068	158 107	352 156
2003	106 101	88 054	158 526	352 681
2004	106 324	87 934	158 535	352 793
2005	106 396	88 387	159 652	354 435
2006	106 256	88 783	161 161	356 200
2007	103 254	89 450	166 547	359 251
2008	103 990	90 076	168 561	362 627

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

**Přírůstek počtu obyvatel v euroregionech Šumava, Praděd, Beskydy a Nisa
stěhováním**

Tab. č. 1: Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionu Šumava

Rok	Okres				Celkem euroregion Šumava		
	Český Krumlov		Prachatice				
	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Přírůstek/úbytek
2000	635	688	601	556	1 236	1 244	-8
2001	864	929	624	602	1 488	1 531	-43
2002	1 119	953	742	689	1 861	1 642	219
2003	1 169	1 117	754	620	1 923	1 737	186
2004	1 228	1 069	755	721	1 983	1 790	193
2005	1 362	906	718	701	2 080	1 607	473
2006	1 174	1 056	634	738	1 808	1 794	14
2007	1 372	1 334	751	702	2 123	2 036	87
2008	1 165	1 142	762	733	1 927	1 875	52

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 2: Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionu Praděd

Rok	Okres				Celkem euroregion Praděd		
	Jeseník		Bruntál				
	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Přírůstek/úbytek
2000	455	456	876	1 059	1 331	1 515	-184
2001	500	484	844	1 142	1 344	1 626	-282
2002	474	567	857	1 191	1 331	1 758	-427
2003	417	490	916	1 136	1 333	1 626	-293
2004	423	540	801	1 154	1 224	1 694	-470
2005	420	522	888	1 290	1 308	1 812	-504
2006	620	649	870	1 186	1 490	1 835	-345
2007	463	739	1 010	1 170	1 473	1 909	-436
2008	504	642	968	1 246	1 472	1 888	-416
2009	434	591	770	1 079	1 204	1 670	-466

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 3: Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionu Beskydy

Rok	Okres		Celkem euroregion Beskydy		
	Frýdek - Místek				
	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůstek/úbytek
2000	1 483	1 411	1 483	1 411	72
2001	1 700	1 624	1 700	1 624	76
2002	2 111	1 819	2 111	1 819	292
2003	2 161	1 656	2 161	1 656	506
2004	1 975	1 697	1 975	1 697	278
2005	2 118	1 929	2 118	1 929	189
2006	2 028	1 690	2 028	1 690	338
2007	2 405	1 766	2 405	1 766	639
2008	2 306	1 637	2 306	1 637	669
2009	2 062	1 753	2 062	1 753	309

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 4: Přistěhovalí a vystěhovalí v euroregionu Nisa

Rok	Okres						Celkem euroregion Nisa		
	Česká Lípa		Jablonec nad Nisou		Liberec				
	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Přist.	Vyst.	Vyst.	Přist.	Přírůstek/úbytek
2000	1 509	1 132	753	642	1 368	1 334	3 630	3 108	522
2001	1 437	1 277	994	1 091	1 517	2 029	3 948	4 397	-449
2002	1 598	1 525	1 312	1 094	2 189	2 307	5 099	4 926	173
2003	1 427	1 393	1 419	1 280	2 690	2 136	5 536	4 809	727
2004	1 411	1 324	1 278	1 324	2 100	2 132	4 789	4 780	9
2005	1 413	1 502	1 581	1 086	2 893	1 760	5 877	4 348	1 529
2006	1 463	1 740	1 638	1 258	3 239	1 916	6 340	4 914	1 426
2007	2 101	1 676	1 970	1 407	3 773	2 500	7 844	5 583	2 261
2008	1 791	1 424	1 681	1 206	3 816	2 206	7 288	4 836	2 452
2009	1 356	1 508	1 348	1 195	3 064	2 216	5 768	4 919	849

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

**Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionech Šumava, Praděd,
Beskydy a Nisa**

Tab. č. 1: Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionu Šumava

Rok	Okres		Celkem
	Český Krumlov	Prachatice	
2000	8,73	5,99	7,36
2001	8,71	6,84	7,78
2002	10,39	7,29	8,84
2003	10,69	7,02	8,86
2004	10,95	7,89	9,42
2005	10,13	6,40	8,27
2006	8,21	5,22	6,72
2007	6,19	3,97	5,08
2008	6,78	4,75	5,77
2009	10,19	7,00	8,60

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 2: Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionu Praděd

Rok	Okres		Celkem
	Jeseník	Bruntál	
2000	13,17	16,99	15,08
2001	14,78	16,29	15,54
2002	16,88	16,42	16,65
2003	18,17	17,95	18,06
2004	18,31	18,58	18,45
2005	16,88	15,92	16,40
2006	14,68	13,41	14,05
2007	11,09	10,68	10,89
2008	11,50	11,07	11,29
2009	16,91	15,40	16,16

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 3: Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionu Beskydy

Rok	Okres	Celkem
	Frýdek - Místek	
2000	14,32	14,32
2001	14,06	14,06
2002	14,67	14,67
2003	15,17	15,17
2004	15,29	15,29
2005	12,06	12,06
2006	10,51	10,51
2007	7,87	7,87
2008	5,90	5,90
2009	9,80	9,80

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 4: Míra registrované nezaměstnanosti v euroregionu Nisa

Rok	Okres			Celkem
	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	
2000	6,74	4,91	7,25	6,30
2001	7,62	6,18	8,22	7,34
2002	9,27	8,15	9,15	8,86
2003	10,08	8,19	10,40	9,56
2004	9,48	8,33	9,24	9,02
2005	8,02	6,56	8,23	7,60
2006	7,39	5,93	7,45	6,92
2007	7,06	5,31	5,98	6,12
2008	7,68	6,60	6,68	6,99
2009	13,20	12,01	10,21	11,81

Zdroj: www.czso.cz – vlastní zpracování

Muzea včetně poboček a samostatných památníků

Tab. č. 1: Muzea včetně poboček a samostatných památníků v euroregionu Šumava

Rok	Okres		Celkem
	Český Krumlov	Prachatice	
1995	4	6	10
1996	5	8	13
1997	6	8	14
1998	5	8	13
1999	6	8	14
2000	6	8	14
2001	11	9	20
2002	11	10	21
2003	10	10	20
2004	10	10	20
2005	10	12	22
2006	14	14	28

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 2: Muzea včetně poboček a samostatných památníků v euroregionu Praděd

Rok	Okres		Celkem
	Jeseník	Bruntál	
1995	2	5	7
1996	5	5	7
1997	5	5	10
1998	5	5	10
1999	5	5	10
2000	5	5	10
2001	6	9	15
2002	6	8	14
2003	6	12	18
2004	6	12	18
2005	6	10	16
2006	8	14	22

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 3: Muzea včetně poboček a samostatných památníků v euroregionu Beskydy

Rok	Okres	Celkem
	Frýdek - Místek	
1995	10	10
1996	11	11
1997	9	9
1998	9	9
1999	9	9
2000	9	9
2001	10	10
2002	10	10
2003	12	12
2004	14	14
2005	15	15
2006	16	16

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 4: Muzea včetně poboček a samostatných památníků v euroregionu Nisa

Rok	Okres			Celkem
	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	
1995	6	5	4	15
1996	6	5	5	16
1997	6	8	7	21
1998	7	8	7	22
1999	6	6	7	19
2000	6	6	9	21
2001	6	4	9	19
2002	7	5	11	23
2003	7	5	11	23
2004	7	5	11	23
2005	7	8	14	29
2006	7	9	14	30

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav

Tab. č. 1: Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav v euroregionu Šumava

Rok	Okres		Celkem
	Český Krumlov	Prachatice	
1995	13	2	15
1996	13	2	15
1997	15	2	17
1998	15	4	19
1999	16	4	20
2000	16	4	20
2001	20	4	24
2002	23	4	27
2003	40	4	44
2004	41	4	45
2005	44	5	49
2006	45	5	50

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 2: Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav v euroregionu Praděd

Rok	Okres		Celkem
	Jeseník	Bruntál	
1995	0	4	4
1996	0	4	4
1997	0	4	4
1998	0	5	5
1999	0	5	5
2000	0	6	6
2001	2	6	8
2002	2	9	11
2003	2	12	14
2004	1	11	12
2005	1	11	12
2006	1	11	12

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 3: Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav v euroregionu Beskydy

Rok	Okres	Celkem
	Frýdek - Místek	
1995	8	8
1996	11	11
1997	8	8
1998	8	8
1999	8	8
2000	13	13
2001	15	15
2002	22	22
2003	24	24
2004	27	27
2005	28	28
2006	28	28

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

Tab. č. 4: Galerie včetně poboček a památníků, expozic a výstav v euroregionu Nisa

Rok	Okres			Celkem
	Česká Lípa	Jablonec nad Nisou	Liberec	
1995	0	4	1	5
1996	0	4	2	6
1997	0	5	2	6
1998	7	9	2	18
1999	0	4	2	6
2000	0	4	10	14
2001	0	4	9	13
2002	0	4	5	9
2003	0	4	5	9
2004	0	4	5	9
2005	0	5	5	10
2006	0	5	5	10

Zdroj: www.risy.cz – vlastní zpracování

PROHLÁŠENÍ O VYUŽITÍ VÝSLEDKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- jsem byla seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst. 3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne

.....
Bc. Pavlína Živníčková

Adresa trvalého pobytu studenta:

.....

